

Tịnh Độ Cảnh Ngữ

Bát Bát Sở Hành Sách Trí T L u so n
Chuyên ngữ : B u Quang t t Nh Hòa
(dịch theo bản văn của Đại Trung Liên Xã, tháng B y n m 1991)

1. Khuyến phát lòng tin chân thật

Pháp Ni m Ph t Tam Mu i xét v ngu n g c là t Vi n T (t Hu Vi n) x ng Lô S n, sáng kh i Liên Xã sáu th i t nh h nh, tr thành quy c cao p cho muôn i. Tuy nói là “công cao đ ti n”, nh ng hành nhân i m t hi m ai thành t u là do Tín - Nguy n ch ng chuyên nên ch a th đ n đ t thi n h nh quy v T nh . B i th , tôi nay xin th a cùng kh p các b n lành ng tu t nh nhân: N u ch ng suy xét k phát tâm thì làm sao bi t c ng n o tr ng y u thoát kh ?

Phàm nh ng v ng nhân v i tôi trong pháp h i này ph i nên y lòng tin chân th t. N u không có lòng tin chân th t, dù có ni m Ph t, trì trai, phóng sanh, tu ph c, v n ch là ng i lành trong th gian, c báo sanh trong ch n lành, h ng l c. Trong lúc th l c t s t o nghi p, ã t o nghi p t ph i th kh . Dùng chánh nhãn xem xét, so ra h ng ng i y ch khác v i h ng Xi n- , Chiên- à-La m t chút. Tín tâm nh v y ph i âu là chân th t?

Nói n lòng tin chân th t thì:

- Th nh t là ph i tin c r ng tâm, Ph t, chúng sanh, ba th không sai bi t. Ta là Ph t ch a thành, Di à là Ph t ã thành; giác tánh không hai. Ta tuy hôn mê, iên o, giác tánh ch a t ng b m t. Ta tuy bao ki p luân chuy n, giác tánh ch a t ng lay ng. Vì th m i nói: *“Đừng khinh kẻ chưa ngộ, khi một niệm hồi quang liền cùng đạt được cái sẵn có!”*

- Ti p ó, ph i tin c r ng ta là lý tánh Ph t, danh t Ph t (1); Di à là c u cánh Ph t. Tánh tuy không hai, a v m t tr i m t v c. N u ch ng chuyên ni m auy 8 .92 T 6.2T 6.24 0 Td [(n

“

t, dao x trong th gian còn h n m i, tr m, ngàn, c l n, n nào b m c, ch ng ngh cách c u v t ?

Nh ng cách c u v t h c ng ch là hi n t i nh t tâm ni m Ph t mau sanh v An D ng. Sau y, n ng vào b n nguy n, v n i th n l c, kh i lòng Vô Duyên T , m r ng lòng Bi ng th , phân chia thân hình trong các cõi n c m i ph ng, trong các n o ác mà t m thanh c u kh nh Quán Th Âm B Tát, th khi n a ng c tr ngr ng nh a T ng V ng B Tát, đ p tan h t th y kh nhân, kh qu c a h t th y chúng sanh, ban s vui th gian và xu t th gian cho h t th y chúng sanh, nhi p th h t th y chúng sanh khi n cùng c thân c n t ph Di à, t n ch r t ráo an n.

Chí nguy n nh th m i là b c i tr ng phu. N u ch ng có c chí nguy n nh th thì ch là c n k bèn h p nhau l i tu hành qua quít, dù ni m Ph t phóng sanh c ng ch là m t cái h i t m th ng, há ch ng ph i là vô ph c ? y ch ng ph i là i u lão n p mong m i, xin các th ng thi n h ur lòng xét oán cho!

3. Khuyên nhủ, giải bày lần nữa

Tuy ch Ph t, ch t cùng tán đ ng pháp môn T nh , nh ng trong hi n t i, i v i giáo pháp c m t i c a c Ph t, các s phu còn ch a bu n nhìn n. N u ch ng ph i là ã có linh c n t tr c, há có th nghe n, tin t ng sâu sa pháp môn này ? Nay tôi xin vì các v l c c m t hai i m tr ng y u trong các kinh i Th a quý v có th hi u i khái các i u khác, hồng bi t pháp môn này thù th ng, đ sanh lòng tin a.

Ch ng h n nh kinh Hoa Nghiêm, giáo môn r ng l n, là vua trong các kinh, t a h m t tr i chói l i gi a h không chói l p các ngôi sao, nh núi Tu Di s ng s ng gi a bi n, cao v t h n h n m i ng n núi khác. Nh ng th gi i c nói trong kinh c ng ch ng ph i là “h ng hà sa s ” mà là “b t kh thuy t b t kh thuy t Ph t sát c c vi tr n s ”. Ph Hi n B Tát dùng trí thông l c, nhìn th u su t vô biên h ng th y h i, vô biên cõi n c nh nhìn trái cây t trong lòng bàn tay. T g n n xa, v i m i m t ph ng ngài u ch rõ danh hi u, t ng tr ng c a t ng cõi n c.

Th gi i C c L c n m trong sát c a c T Lô Giá Na. Sát này g m hai m i t ng, trên r ng đ i h p, hình đ ng nh cái tháp l t ng c. Sa Bà và C c L c cùng thu c t ng th m i ba. Trong t ng này có m i ba Ph t sát vi tr n s th gi i san sát. Th gi i C c L c ch là m t trong các th gi i y. hình dung các th gi i trong sát c a c T Lô Giá Na nhi u nh th nào, trong m t tr m n m hãy l y h t g o trong Thi m B Châu đ n thành m t ng, thì m i m t th gi i gi ng nh m t h t g o trong ng g o y! Hu ng h là nhìn n bao nhiêu th gi i trong vô biên sát ch ng (5) ngoài sát c a c Nh Lai, há có th nói, ngh , tính, bàn c ?

Kinh v n r ng l n nh th , cu i cùng k t thúc b ng vi c B Tát dùng m i i nguy n v ng h ng đ n quay v C c L c, ch đ y sanh v th gi i An D ng, ch nguy n th y Ph t A Di à. Nh ng l i khuy n phát chuyên tinh, thi t tha, ình ninh nh c i nh c l i c chép trong phNm H nh Nguy n tôi ch ng c n ph i chép vào ây.

V n a, Ph t đi t sáu tr m n m, v t th m i hai bên Tây Thiên là Mã Minh i s ng theo l i huy n ký c a Ph t, trùng h ng chánh pháp, g p ý ngh a c a m t tr m l c-xoa (6) kinh i n i Th a t o thành b lu n t tên là Kh i Tín nh m khi n chúng sanh i m t phát kh i chánh tín i v i i Th a. Ví nh m n các s i màu đ t thành g m, g y m t

t tr m hoa; nh ng l p thuy t, phân tích c a ngài t t i m c tinh vi cùng c c, trình bày toàn v n h t th y pháp môn, các th tam mu i khi n cho ai n y tu t p, chánh tín. Ngài l i ngh h t th y pháp môn, các th tam mu i u là khó tu nh ng d lui s t, nên cu i lu n, Ngài l i ch ra m t tr i ph ng ti n d dàng thù th ng c a ch Ph t.

H n n a, s h c B Tát tr trong th gi i Sa Bà này g p ph i các n i kh : l nh, nóng, m a gió trái th i, ói kém v.v... ho c g p ph i chúng sanh b t thi n, áng s , b tam c qu n trói, quen hành ác pháp. Trong nh ng c nh ng ó, n u B Tát lòng sanh khi p nh c, s r ng ch ng th thành t u tín tâm thanh t nh, âm ng , mu n lui s t thì hãy nên nh t tâm chuyên ni m Ph t và B Tát sanh tâm quy t nh. Nh ó, lúc m ng chung t c sanh vào các cõi n c c a ch Ph t, g p Ph t, B Tát, v nh vi n thoát kh i ng ác. Nh trong kinh nói: *“Thiện nam tử, thiện nữ nhân chuyên niệm Tây Phương Cực Lạc thế giới A Di Đà Phật, dùng các thiện căn hồi hướng nguyện sanh, ắt quyết định được sanh, thường thấy đức Phật ấy, tín tâm tăng trưởng, vĩnh viễn chẳng lui sụt, được dự vào chánh vị”*.

Vì th , bi t r ng: khi c Ph t còn t i th thì có các v V n Thù, Ph Hi n; sau khi Ph t di t , có Mã Minh, Long Th , các v i s nh th u khuyên vãng sanh. Các ngài l i t nguy n c vãng sanh thân c n Di à. Ngoài ra, nh trong các b kinh l n khác nh : B o Tích, i T p v.v... u x ng d ng, khen t ng, khuy n khích, nh ng ch ng th nêu c h t. T nh c a m i ph ng ch Ph t vô l ng, nh ng kinh lu n l i c bi t khuyên quy h ng cõi C c L c là vì ba ý:

- M t là vì c Ph t y có nhân duyên l n i v i ng i trong cõi này nên ch ng lu n là sang, hèn, hi n, ngu, già, tr ... ai n y u bi t n danh hi u c a Ph t A Di à. Nh ai g p lúc oan khu t, kh s , m mi ng th t ra l i không ai là ch ng ni m danh Ngài.

- Hai là vì Pháp T ng t kheo nguy n l c thù th ng. Ngài tom góp toàn b các s trang nghiêm c a hai m i m t c cõi Ph t thanh t nh trang nghiêm m t th gi i C c L c. Ngài phát ra b n m i tám nguy n r ng sâu ti p chúng sanh ni m Ph t trong m i ph ng sanh v n c Ngài. Tuy ch Ph t qu c th t s bình ng, nh ng trong lúc tu nhân [th nguy n sai bi t] nên i v i nguy n l c vô sai bi t “tùy ý nhi p th chúng sanh” bèn có sai bi t v y.

- Ba là A Di à Ph t chính là Pháp Gi i T ng Thân, th gi i C c L c chính là Liên Hoa T ng H i, th y m t c Ph t chính là th y vô l ng Ph t, sanh v m t cõi chính là sanh trong vô l ng cõi, ni m m t c Ph t chính là ni m h t th y ch Ph t, t c là c h t th y Ph t h ni m vì Pháp Thân b t nh , chúng sanh và Ph t b t nh , c Ph t c ni m và ng i ni m Ph t b t nh .

Dù các kinh lu n ã r ng tán d ng cõi y, nh ng chúng sanh cõi này tho t u ch ng h bi t n, ch n khi Vi n Công vào i T ng qu t kh i núi Khuông L , sáng l p Liên Xã, danh hi n, i nho th i y t nhiên kéo n. Ngay c nh ng v nh L u Di Dân, Tông Lô i v.v... u khâm ph c, h c theo, nên giáo o bèn lan truy n r ng rãi. Ti p ó, t i ng, T ng n nay, Thi n H c ngày càng th nh hành, hàng s i phu, k có trí th c a ph n ng ng m Tông môn, h ng n nh ng i u cao l , nh ng t trên xu ng n d i, trong c m t ngàn m t tr m n m, ng i th t s ki n tánh ch ng qua ch có m y ng i nh quan th lang D ng c, phò mã Lý Tuân Úc, lang trung H a Th c mà thôi. Ngoài ra ch toàn là h ng d o ch i ngoài sân, tr c c a, khi n cho pháp môn d dàng thù th ng ch ng th ngh bàn này ch dành riêng cho hàng ngu phu, ngu ph .

5. Khai thị cho đại chúng trước lúc khởi đầu tinh tấn Phật thất

B y ngày trì danh quý t i nh t tâm b t lo n, không gián o n, không xen t p; ch ch ng ph i ni m nhanh, ni m nhi u là hay. C t sao ng r rà, ng g p gáp, miên miên m t m t trì danh, khi n cho trong tâm Ph t hi u v ng v c phân minh; m c áo, n c m, i, ng, n m, ng i, m t câu h ng danh kh ng khít ch ng d t khác nào hít th , ch ng tán lo n nh ng c ng ch ng c chìm m. Trì danh nh th có th b o là t Nh t Tâm v m t S .

N u là h ng ng i h c o chân chánh, tr c ti p th u su t v n pháp u Nh , ch ng có hai t ng, ngh a là: chúng sanh và Ph t ch ng hai, ta - ng i ch ng hai, nhân - qu ch ng hai, y báo - chánh báo ch ng hai, u - t nh ch ng hai, kh - vui ch ng hai, a - chán ch ng hai, l y - b ch ng hai, B - phi n não ch ng hai, sanh t - Ni t Bàn ch ng hai, t c là các pháp u cùng m t t ng, m t o, thanh t nh, ch ng ph i mi n c ng l p bày sai khác, c úng nh s th t mà suy xét lãnh h i.

Suy xét, lãnh h i n cùng c c s t nhiên kh h p b n tâm, m i bi tr ng n c m, m c áo u là tam mu i, c i gi n, n i nóng ch i r a không gì ch ng ph i là Ph t s ; nh t tâm, lo n tâm r t cu c thành hý lu n! Trong m i hai th i tìm l y t ng tr ng sai khác ch ng b ng m y tóc c ng ch ng th c. Dù chí tâm x ng ni m c ng gi ng nh th s c m ng ch i; dù tinh t n tu trì c ng gi ng nh kh h nh trong m ng. Li u t nh th m i là ng i chân chánh h c o nh t tâm tinh t n trì danh.

Môn nh t tâm th nh t t a h khó kh n nh ng l i d , môn nh t tâm th hai t a h d nh ng l i khó. Ng i t c cái nh t tâm ban u là có th vãng sanh. Ng i ch ng thêm c cái nh t tâm th hai t có th sanh vào th ng phNm. Hai th nh t tâm này u thu c kh n ng c a h ng phạm phu sát t, ai .92 T 6.48 0 Td [(ng)17.2414()-1.83.2414(a)--.92 T 15.12 0

- Ba là ni m Ph t t ng h o, t c là ni m các t ng th ng, li t n i thân nh Th p L c Quán Kinh ã d y.

Ba môn ni m Ph t này tuy là thù th ng, nh ng ch ng ph i là ph ng ti n d dàng vì ph i th u rõ s lý, thâm t quán c nh. Th ng trí còn khó t, n c n tuy t ch ng có ph n.

Vì th m i cách th t là ni m danh hi u Ph t, t c là nh t tâm trì danh nh kinh Ti u B n Di ã d y. Ch có m i môn này nh vào nguy n l c thù th ng c a c Ph t kia nên ch ng c n bi t là h u trí hay vô trí, th ng, trung hay h c n, c h ch p trì danh hi u, nh t tâm b t lo n trong b y ngày th m chí m t ngày thì chính là “nhi u thi n c n, ph c c nhân duyên”, li n c Ph t Di ã và thánh chúng ti p d n, li n c th p ph ng h t th y ch Ph t h ni m. V n a, c Ph t y v n có th nguy n: “*Nếu có chúng sanh muốn sanh về cõi ta, chí tâm tin ưa, dẫn chỉ mười niệm mà nếu chẳng được sanh thì ta sẽ chẳng giữ lấy ngôi Chánh Giác*”. y là ph ng ti n ch ng th ngh bàn, không nh ng l lũng mà còn thù th ng n a.

Cõi T nh sanh v c ng có b n lo i:

- M t là Th ng T ch Quang T nh là ch c ng c a thánh nhân c c qu . o n s ch Vô Minh Ho c m i c sanh vào cõi này.

- Hai là Th t Báo Vô Ch ng Ng i , là ch c a b c B Tát t S a trong Viên Giáo hay S Tr trong Bi t Giáo tr lên. o n s ch Tr n Sa Ho c m i c sanh vào cõi này.

- Ba là Ph ng Ti n H u D , là ch tr c a b c T Qu thánh nhân, Tam Hi n B Tát c a Bi t Giáo, Th p Tín B Tát c a Viên Giáo. o n s ch Ki n T Ho c m i c sanh vào cõi này.

Ba th T nh này tuy thù th ng, nh ng v n ch a ph i là ph ng ti n l lũng, vì ph i o n Ho c m i c sanh v , v n là thoát ly tam gi i theo chi u d c.

- B n là Phàm Thánh ng C , là ch Quy n Th t thánh hi n và phàm phu th p sát t cùng chung. Ch có mình cõi này là n ng vào s c nhi p th c a ch Ph t nên ch ng c n ph i o n Ho c, l i còn i nghi p vãng sanh. Ch quý sao có tín nguy n d n ng, c m ng o giao, tr c ch ng nh b t, thoát kh i kh luân.

Cõi ng C An D ng này theo chi u d c thông tri t các cõi Ph ng Ti n, Th t Báo, T ch Quang, nên b c th ng trí mau chóng viên mãn b n cõi T nh mà k h ngu v n có th v t ngang ra kh i tam gi i, ch ng phi n ph i tu theo C u Th (10), ch ng ph i i ba a-t ng-k m i ch ng. ây là ph ng ti n không nh ng l lũng mà còn thù th ng ch ng th ngh bàn. Pháp môn t i th ng, riêng l này lúc c Thích Ca Thi n Th ân c n ch d y, khuyên l n n i cõi Ng Thiên Trúc xa xôi, h ng hà sa Nh Lai dùng t ng l i r ng l n tán d ng trong m i ph ng cõi n c, há l a d i ta ?

Trong T Bà Sa Lu n, ngài Long Th vi t: “*Phật pháp có vô lượng môn. Như đường đi trên thế gian có khó có dễ; đi đường bộ thì khó, ngồi thuyền thì dễ. Muốn dễ đi mà mau đến thì hãy nên niệm Phật. Xưng danh hiệu A Di Đà Phật sẽ mau chóng đạt được A-nậu Bồ Đề*”. Ngài Trí Gi c ng vi t trong Th p Nghi Lu n r ng: “*Trong đời ác ngũ trước, cầu A Bệ Bạt Trí rất khó đạt được, ví như kẻ thọt một ngày đi không quá mấy dặm. Nếu tin vào Niệm Phật*

Tam Muội, nhờ nguyện lực của đức Phật kia nhiếp trì quyết định vãng sanh, như ngôi thuyền gặp cơn gió thuận, trong khoảnh khắc đi cả ngàn dặm. Lại như gã yếu ớt đi theo Chuyển Luân Vương, trong một ngày một đêm đi giáp vòng tứ thiên hạ, chẳng phải do sức của gã mà là do sức của Chuyển Luân Vương”.

Ich thích nói “tr c ch”, a ph n cho Tây Ph ng là n, b o r ng pháp môn này chuyên nhiếp th n c n li t khí! N u ã có th nh t siêu tr c nh p thì c n gì ph i b n tâm ngh n tha l c? V n Thù, Ph Hi n, Mã Minh, Long Th và nh ng b c trí, b c giác ng trong cõi này cùng phát nguy n vãng sanh, b n h u thu c n c n h t sao? Trong h i B o Tích, c Th Tôn khuyên ph v ng T nh Ph n và sáu v n ng i h Thích u sanh T nh , b n h u là li t khí (c n khí hèn kém) h t sao? Ch ng nh c ph ng ti n mà tâm c t khai, há có con ng t t nào c nh th ch ng? V a thai sen li n vào B t Thoái, sao l i coi là pháp xa xôi, hèn h ?

N u ai ã ng tâm tông, khi c r n nh c, v n nói là i i ch ng thoái chuy n t có lúc thành Ph t, thì c suy s khó - d , nhanh - ch m t s th y rõ ràng rành rành. Nh ng k h c o trong i n u nghi ng ho c h y bán, ho c r rúng ch ng thêm nói n [pháp này], dù có b o h ch ng ph i là h ng ngu cu ng, tôi c ng ch ng tin.

7. Lược giảng chín phẩm

M t môn T nh tuy r ng nhi p các c n u t B t Thoái, nh ng g p Ph t lâu - mau, nghe pháp l n - nh , ch ng qu , th ký nhanh - ch m úng là khác nhau v i v i m t tr i, m t v c! Kinh i B n chia gi n l c thành ba b c, Quán Kinh chia k thành chín phẩm. Nói chung, Th ng PhNm l y gi i ng làm g c; Trung PhNm l y gi i - thi n làm g c; H PhNm thu n ác không thi n, ch là lúc lâm chung g p thi n h u, m t ni m tín tâm đi t t i vãng sanh.

N u phân tích k , “đọc tụng kinh Đại Thừa” nh ã nói trong ph n Th ng Th ng PhNm ngh a là “tông thuyết câu thông” (thông su t c Tông l n Giáo), tu hành l c ni m n m c “h nh gi i t ng ng”, cho nên trong kho ng kh y ngón tay li n vãng sanh, th y Ph t, nghe pháp, ng Vô Sanh Nh n, trong kho nh kh c i qua các n i ph ng s m i ph ng ch Ph t, c th ký. T ng nh Vi n Công, Trí Gi , t c nh các v L u Di Dân, D ng Vô Vi... áng thu c phNm này.

Ng i sanh trong Th ng Trung PhNm là tuy ch a t n m c c t ng kinh i Th a, nh ng ã hi u c Nh t Ngh a. Nh v y, chính ng i y ã có ng nh p, nh ng h nh ch ng ch a b ng c v i b c Th ng Th ng PhNm, nên ph i tr i qua m t êm hoa sen m i n , th y Ph t. Do s tu t p t tr c, nghe th y t t c các âm thanh u nói Nh t Ngh a r t sâu. Trong vòng b y ngày c B t Thoái Chuy n n i A N u B , tu các tam mu i, tr i qua m t ti u ki p c Vô Sanh Nh n.

Ng i sanh trong Th ng H PhNm, tuy ch a ng nh p, nh ng c ng ã phát Vô Th ng o Tâm, t mu n th y rõ b n tánh, nh ng ch a c to i chí bèn c u sanh. B y ngày th y Ph t, hai m i m t ngày m i c nghe đi u pháp, tr i qua ba ti u ki p m i tr vào Hoan H a.

Ng i sanh trong Trung Th ng PhNm là nam n t i gia lòng tin trong s ch, trì gi i c u sanh, lâm chung th y Ph t vãng sanh, hoa sen li n n , nghe pháp nói T li n l p t c c o A La Hán. Do gi i l c chuyên chú nên hoa n ch ng qu r t nhanh, nh ng do ch a phát

Vô Th ng o Tâm nên nh ng i u c nghe ch là T , qu ch ng c ch là Ti u Qu .

Ng i sanh trong Trung Trung PhNm là h ng nam n xu t gia trì gi i c u sanh. Kinh nói: *“Một ngày một đêm trì giới Sa Di, trì giới Cự Túc”* nh m ch rõ: Gi i pháp thù th ng, dù trì [trong m t th i gian] ng n ng i còn c vãng sanh, hu ng là trì gi i ã lâu? Ng i xu t gia gi i h nh tinh chuyên c ng sanh trong Trung Th ng PhNm; ng i t i gia t m th i trai gi i c ng có th sanh trong Trung Trung PhNm. Lâm chung th y Ph t, vãng sanh xong b y ngày sau hoa m i n , nghe pháp c qu Tu à Hoàn, sau n a ki p thành A La Hán.

Ng i sanh trong Trung H PhNm c ng là t c nhân nam n ch a t ng quy h ng Tam B o, nh ng bNm tánh nhân hi u, có kh n ng t o. Lúc lâm chung g p thi n tri th c khai th li n c vãng sanh. Sau b y ngày th y hai v i B Tát, nghe pháp c qu Tu à Hoàn, tr i m i ti u ki p m i thành A La Hán.

Ng i sanh trong H Th ng PhNm chính là ác nhân t c gia, lúc lâm chung g p thi n tri th c d y x ng ni m Ph t danh, di t t i vãng sanh. B y ngày sau hoa n , th y hai v i s gi ng m i hai b kinh r t sâu, bèn phát Vô Th ng o Tâm. Qua m i ti u ki p c nh p S a.

Ng i sanh trong H Trung PhNm chính là ác nhân xu t gia phá gi i, lâm chung g p thi n tri th c x ng danh hi u Ph t, thuy t pháp, nh t ni m vãng sanh. Ph i sáu ki p hoa sen m i n , th y hai v i S , nghe kinh i n i Th a r t sâu, phát Vô Th ng o Tâm.

Ng i sanh trong H H PhNm là h ng ng ngh ch th p ác c c ác và c hai lo i T ng, t c, lúc lâm chung g p thi n tri th c d y x ng danh hi u Ph t, m i ni m vãng sanh. Sau m i hai ti u ki p hoa sen m i n , nghe hai v i S vì mình gi ng Th t T ng các pháp bèn phát tâm B .

V i hai phNm cu i này, kinh không nói n th i h n ch ng nh p a v , c ng gi ng nh ng i sanh trong Th ng H PhNm: sau khi phát Vô Th ng o tâm ph i qua m i ti u ki p [m i c S a]. Ba phNm Trung tuy dùng gi i - thi n c u sanh, tâm t kiên c , nh ng h nh tha khi m khuy t nên dù r t cu c s c i Th a, nay t m th i ch ch ng Ti u Qu . Ba phNm H tuy là phạm phu c c ác nh ng do c nghe hai v i S thuy t pháp th m thâm, phát c Vô Th ng o Tâm nên dù ph i tr i qua nhi u ki p, v n d th ng vào thánh v . y chính là ch trong m t ni m, nhanh chóng v t kh i i - Ti u, Quy n th a ti u qu , m t i tinh t n v t xa nhi u ki p. Thai sen l n - nh là do phát tâm nhanh hay ch m.

Khuyên hành gi hã y xét k i u ó mà kh i s . Ng i ã ng l i c u sanh s nh vào c nh duyên C c L c mà ki t s , t p khí d o n, tam mu i d tu, mau thành Nh n l c chúng sanh. Ng i ch a ng c u sanh do thân c n Di à bèn d ki n tánh. Ngài V nh Minh t ng nói: *“Chỉ được thấy Di Đà, lo gì chẳng khai ngộ”* chính là ý này.

V i hai môn Thi n - T nh ai n y u nên chuyên chú, bênh môn này chê môn kia là hi u l m ý Ph t quá l n. Ng i tham Thi n ch ng c n bi t là ng hay không, h c vãng sanh li n ch ng Th ng PhNm. Ng i tu T nh dù ng ngh ch, th p ác nh ng sám h i còn c d vào H PhNm. Th nh ng kinh d y *“chẳng báng Đại Thừa”* bi t k h y báng ch ng c vãng sanh v y! K tr c ã ng r i sau vãng sanh gi ng nh bu m l n g p c gió

thu n. K ni m Ph t báng Thi n nh h t gi ng h gieo n i t t t. T ng t t - x u, m i quan h c - m t nh th ch ng th ch ng bi n nh.

8. Dạy cư sĩ Hạ Tử Di

ì A Di à Kinh nói: “Tu hành một ngày một đêm trong thế giới Sa Bà hơn làm lành trong thế giới Cực Lạc cả trăm năm” là vì cõi này khó th t n tu, cõi kia đ ra công s c. Theo ó mà nói thì tu hành trong ng i gió b i m t ngày h n tu hành tr m n m n i c nh chùa thanh t nh ch n non sâu là i u không còn nghi ng ì n a. B i th , m i nói: “Đạo nơi kinh thành cũng được, dẫn mình vào chốn bụi hồng cũng xong, cốt sao tịnh nguyện chẳng được quên, tịnh hạnh chẳng được khuyết!”

Than ôi! Gió b i há nhi m c ng i , ch s ng i t nhi m gió b i ó thôi! C s thi n c n sâu dày, tín l c chuyên d c, t lâu ã bi t “tuy n quan ch ng b ng tuy n Ph t”. H nh y v n ch ng th cùng t n, nh ng vào c tr ng thi tuy n Ph t, b t lu n là núi sâu chùa v ng hay ng i gió b i, u ph i l y tâm làm kim ch nam, l y nguy n làm ng i đ n ng thì i u mình h ng t i m i ch ng sai trái; dù su t ngày i trên ng có khác gì ang trong nhà, Tr ng An ch ng cách t này m y tr n!

T ó, t n ng xông m a, ch i châu đ o huy n, tr i gi y vung bút (11), n m c ng vung roi, ch n ch n là o tràng, lúc nào c ng là Ph t s , t nh nguy n, t nh h nh th ng c hi n ti n, t nhiên n c th ng bang Thanh Thái (12), di n ki n thánh nhan Vô L ng Th , u cao t t trong khoa thi c u phNm, tr h nh h ng a, ch u h u m i ph ng ch Ph t, tiêu s ch nh ng l i l m l n. Sau y, phân thân b x , ban b hi u l nh th ng lãnh tr i ng i c u gi i, thu n hóa b y ph ng ti n t . Tuy n quan, tuy n Ph t nh th há ch ng áng là b c i tr ng phu ?

Th nh ng, nói đ , làm khó! Chùa t nh núi sâu thì đ , n o i gió b i thì khó. Tôi xin c s hãy nh n bi t s khó kh n ó mai sau t có lúc s t thành t u l n lao. Hãy ngh n th i gian nh ng a phi, m i ngày m t già y u, ph i qua l i trên ng dài, ng u ng phí đ p t t. Ngoài nh khóa, có th i gian r nh thì ni m thêm Ph t hi u, còn nh ng môn khác nh chú L ng Nghiêm, chú i Bi v.v... u b t t t ph i quan tâm n.

9. Dạy cư sĩ Đinh Canh Dã

X a kia, hòa th ng T ch Th t b o: “Người đời muốn tu Tịnh nghiệp chẳng thể nói tôi nay bận rộn phải đợi đến lúc nhàn hạ, tôi nay nghèo túng hãy đợi đến lúc giàu có, tôi nay trẻ mạnh hãy đợi đến lúc già cả. Nếu viện có bận rộn, viện có nghèo túng, viện có non trẻ thì là vô duyên tu tập Tịnh nghiệp, lỡ đột nhiên chết mất có hối cũng chẳng kịp! Sao không thừa dịp thân đang mạnh mẽ mà nỗ lực tu đi, lại cứ nói như thế?”

Ng i i nay, ng nói là ng i tin a [pháp này] ã ít, ngay c nh ng ng i tin t ng sâu xa vào pháp môn T nh v n c do đ , l n ch n n n i u ng phí m t i, a ph n là nh v y. C s thiên t tinh thu n, cMn tr ng, g p g lão n p ch a lâu li n giác ng vô th ng, tr ng trai th Ph t, t là ph i s n túc duyên!

Nh ng c s nhà không s n c a, n m nào c ng ph i trông vào l ng b ng, cày c y chi đ ng. Phạm nhà không s n c a c i thì chi đ ng ch ng là i u đ hi u. Thân lãnh quan ch c ng nhiên ch ng r nh r i, tu i m i n m m i ng nhiên c ng ch a già suy, t nhiên t quan b ch c, giã bi t àn em đ i tay, trì mẫn ph n u-bà-t c gi i, óng c a

quanh năm, tận lực chuyên tu Thiền nghiếp, thắm chí i viên ng thức, cịn c tr n ch ng quan tâm n n a; n u ch ng ph i là b c tr ng phu đ ng mãnh đ h làm c nh v y ? Dùng m t gian nhà nh h p lép ng n ôi th kinh - t ng, Nn trong ó lánh n não, nấu mình rèn chí chuyên tu, khác nào ang trong m t c n nhà r ng rãi, kho ng khoát. N u ch ng ph i là b c tri túc, sao l i có th ch u ng lâu dài nh th c?

Chao ôi! Phu nhân s ng ngoài i sao mà c ng an nh v y thay! Tôi th ng lên nh n xét: Nhân thì không nhân nh ng ch ng b phí th i gian, giàu thì không giàu nh ng th ng bi t , m nh thì không m nh nh ng siêng tinh t n; nay c s c ba i u y! Trong thiên h , dù có k nhàn h , k giàu có, k m nh m có s c, so v i c s , tôi th y h ch là h u danh vô th t! Làm c nh v y t ph i sanh T nh có gì l âu!

Tôi l i có m t l i xin nh c nh ông. Ví nh con thuy n ch c c v nh c, mu n i n n i nào ó, d u cho c t bu m ch ng ph i là không cao, bánh lái ch ng ph i là không ngay, l ng th c, v t đ ng ch ng ph i là không hoàn b , ý chí ra i ch ng ph i là không nh t quy t, có cái th n ng gió c ng bu m ch p m t i c c ngàn đ m, nh ng n u ch a ch u nh cây c c u thuy n lên thì thuy n v n b m t s i dây neo bu c ch t, dù un Ny cách há thuy n có i c ch ng?

Hi n t i, hành nhân T nh nghiếp su t ngày ni m Ph t, sám h i, phát nguy n, v n còn cách xa Tây Ph ng, khó ch c c vãng sanh thì không gì khác h n là ch a nh c c c Ái, ch a đ t c dây Tình. N u có th xem chuy n ân ái cõi Sa Bà gi ng nh nhai sáp, ch ng qu n r nh - b n, ng - t nh, kh - s ng, bu n - vui, đ a vào m t câu Ph t hi u h t nh ng n núi Tu Di, h t th y c nh duyên ch ng th dao ng; m i khi bi t mình m t m i, bi ng nhác, ho c khi t p khí hi n ti n li n đ ng mãnh kh i nh t ni m nh vung thanh tr ng ki m Thiên khi n cho phi n não ma quân không n i tr n núp, l i c ng gi ng nh lò to l a h ng, khi n cho vô th tình th c cháy s ch ch ng sót thì ng i y tuy ang s ng trong cõi ng tr c, nh ng toàn thân ã ng trong cõi n c liên hoa, nào còn ph i ch Di à a tay, Quán Âm khuyên l n, khen t ng, m i tin mình s c vãng sanh n a ?

N u có k b o: “V c s n đ ng mãnh tinh t n nh th , há còn b tình ái bu c ràng n a ? B ng đ ng không b nh l i cho thu c ?” Tôi áp: “Ch ng ph i th ! C nhân nói: ‘Ái chẳng nặng chẳng sanh Sa Bà’, l i nói: ‘Đạo niệm nếu giống như tình niệm thì thành Phật lắm dịp’. Ng Thông tiên nhân tinh t n bao ki p còn ch a tr c đ c l u, m t s ch công h nh. Vì th bi t r ng: Ch a ch ng thánh qu v n hi m ai không b tình ái gây h l y!

N u qu th t c s ý ni m th gian m ng nh , o ni m đ ng mãnh, s c bén, th y đ c nh tránh h m l a, nh Ph t nh quy n luy n m hi n, trai gi i, khóa t ng thanh t nh, l i th v nh vi n ch ng bi n i thì ng i kh e m nh không b nh dù th ng u ng thu c hay nào có tr ng i chi? Há ch ng ph i là i ng nhanh nh n, càng thêm m nh m ?

Nói chung, phi n não vô t n, nh ng c n b n sanh t ch là tham ái; nó có th làm cho hành nhân b chìm m, là pháp ch ng ng i vãng sanh. B i th , tr c kia, trong các kinh ch nào Ph t c ng qu trách. C h m b c c m t ph n tình ái thì t nh nghiếp l i c thành th c thêm m t ph n hồng c gi i thoát n i b sanh t v y! Xin c s hãy c g ng!

10. Can ngăn cư sĩ Cố Triệu Trinh

i m t pháp b c b o, con ng i có xu h ng trá ng y. Tìm l y m t ng i ch m chú o, gi lòng thành, tuân th l i c , ch t phác nh lão c s thì có khác gì v t sao ch n l y

m t tr ng âu! Trong s t nh h u có ông Công Th n nhà c , l i thêm ông inh Dã Canh, ông Ông Thu n Nghi u là thân thu c c a c s , có ph i là t ng lân th y ph ng (13) cùng lo i t h p ó ch ng? Trong s y, ông Ông i hi ut t b c, có th nói là nh ng h nh kh , h nh khó c a ông ta tôi ch a h làm mà c ng ch ng th làm c n i. Trong tâm khâm ph c, l i ch ng th dùng ng n bút khen thu t n i.

c bài tr ng ca [c a c s] ca t ng ông ta ôi ba l t, cang th y tinh vi, iêu luy n. X a ông H Tri Ch ng tám m i tu i v n ham ngâm v nh, ông Khâu chín m i tu i v n gi i làm phú. Nay c s tu i x p x ông Khâu, ông H mà tr c tác c ng g m thâu tài khéo c a h , mong ông hãy ti c nu i t ng phân t c quang âm, nh t b t n i ham thích bút m c, d n tinh l c y chuyên tâm vào T nh nghi p khi n m m hu t ng tr ng, o ch ng thành th c, ngày sau c hóa sanh trong hoa sen tr c Ph t thì m i ch ng b chê là gi ng h t nh b n ông Khâu, ông H v y!

11. Hồi đáp cư sĩ Cố Triệu Trinh

Tr c ây ã kính g i vài hàng, t ng ông ã hi u rõ, ch t nh n th tay có nh ng câu nh “tr n nghi p tình duyên chen l n, vây hãm, bi t bao gi m i thành di u quán?” bi t ông c u o tha thi t; nh ng theo s th y bi t b l u c a tôi thì tình tr ng nhàm chán tr n tình, ham thích di u quán y l i chính là do h c o có n i ch ng bèn lánh n tìm t nh. trong i ch a h có ch nào d t n i tình tr n âu!

Ph i bi t r ng: v n pháp v n nhân, ch riêng mình gây r i! Ng u Ích i s t ng b o: *“Tuy nói là sáu căn huyễn hoặc rong ruổi, sáu tình chao động toi bời, nhưng suy xét kỹ, trần đã chẳng thuộc vào tội, há căn cũng biết lỗi đó u? Căn đã chẳng biết lỗi ấy, lẽ nào riêng tình phải mang lấy tội? Chia chẻ ba khoa (căn - trần - thức) đã không có chủ tể thật sự, dù có gộp chúng lại vẫn nào có thật pháp?”* Nh ng i v i pháp h v ng này, b n ta bèn ch p ngã m nhân, b cái kia, l y cái này, gi ng nh d i m t hoa m l ng x ng li n phát sanh. Toan phân bi t t ng hoa cái nào t t, cái nào x u, ch ng ph i là l m l n ? Ch nên em toàn th thân, tâm, th gi i buông xu ng h t thì trí nhĩn chi u minh, còn có ch nào chán nhàm tr n tình n a ây?

Nh ng mu n ni m Ph t c u sanh T nh thì kh i tâm chán - a m nh m úng là nào có tr ng i gi, nh ng n u ch p vào cái tâm chán - a y thì l i thành b nh Ho c! Hi u rõ i u ó thì [tâm y s] là ph ng ti n con ng i s d ng mà thôi!

Nói n “di u quán c nh” thì ch ng ph i Quán kinh ã t ng d y: *“Biển Chánh Biến Tri của chư Phật từ tâm tưởng sanh, lúc tâm chúng sanh tưởng Phật thì tâm ấy chính là ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp phụ. Tâm ấy làm Phật, tâm ấy là Phật”* ó ? M y câu này chính là i m bí y u c a Ni m Ph t tam mu i, h t th y quán môn không môn nào ch ng l u xu t t ây.

B i l , bi t “làm” nh ng không bi t “là” thì a vào trong Quy n Ti u; bi t “là” nh ng không bi t “làm” t l c vào ma ngo i. “Làm” chính là Không Gi Quán. “Là” t c là Trung o Quán. Toàn th “làm” là “là”, toàn th “là” là “làm”. M t ni m “làm - là” tam quán viên n; vì th , kinh i T p có bài k r ng:

Nh c nhân n ni m Di à Ph t,
Th danh vô th ng thâm di u thi n,
Chí tâm t ng t ng ki n Ph t th i,

T c th b t sanh b t di t pháp.
(N u ai ch ni m Di à Ph t,
ó g i vô th ng thâm di u thi n,
Lúc chí tâm t ng t ng th y Ph t,
y là pháp ch ng sanh ch ng di t).

Trí Giác thi n s nói: “*Một niệm tương ứng một niệm Phật, niệm niệm tương ứng niệm niệm Phật*”. Ph t là lý B n Giác, ni m là trí Th Giác. Vì th bi t r ng ngay trong lúc ni m Ph t thì B n Giác ng m kh h p v i Th Giác, N ng - S (ng i ni m và c Ph t c ni m) cùng m t, t - tha b t nh , không có c Ph t ngoài ni m mà c ni m; không có ni m ngoài c Ph t có th ni m. Siêu tình ly ki n, ly t cú, tuy t bách phi (14), th ng t t, viên n, không chi h n c pháp này! Ngoài pháp Ni m Ph t ra, há còn có di u quán nào khác hòng thành t u n a ?

Tôi th ng tr m bàn r ng: “Thu c ch ng quý - hèn, tr c b nh là thu c hay. [Pháp ni m Ph t] là thu c tr c g c l n ng n, là thu c thích ng cho c b nh c p th i l n b nh kéo dài”. C s tu i già h ng v o, dù có c h n tr m tu i thì t c bóng há c m y ch c? L nào ch ng ngh đ n công vào con ng t i n áng, sao l i c “th hay h i di u”, c l n do đ trong ó v y?

Tr c khi th u hi u, ch ng nh ng lão n p không bàn n di u quán, mà còn l c b t nhi u th nh t khóa, ch em câu “chân ngôn sáu ch ” ra khuyên nên g ng s c. ây chính là ph ng thu c l t bi n c tr c b nh g p, l i còn tr c c g c l n ng n, b nh hoãn hay b nh g p u thích h p c ; c t y u là tin t ng sâu xa, t n l c hành trì. C nhân ã nói: “*Chỉ được thấy Di Đà, lo chi không khai ngộ!*” c v y thì tr n tình nào vậy hãm c n a, tam mu i nào mà ch ng hi n ti n?

Hi n t i dù có tr m ngàn pháp môn, vô l ng di u ngh a u b ch ng dùng, ch có m i m t lo i linh an nh t v này t ng nhau. N u ch ng chém inh ch t s t, ki t l c chuyên trì, còn cách nào t c u v t n a ? N u cho r ng pháp trì danh công hi u ch ng b ng tu quán thì thân t ng vi di u c a c Ph t kia các kinh lu n ã r ng di n, quán pháp sâu nhi m, hàng s tâm th p sát t e ch ng đ thành t u c. R t cu c ch ng b ng theo Ti u Kinh chuyên nh t trì danh là n áng h n! Lúc trì danh li u t s - lý nh t tâm b t lo n chính là quán c nh, c n gì ph i c u môn sâu m u chi khác.

Tôi ngh lão c s m i ph n chân thành, quên mình tu i tác ã cao, ân c n h c h i t i, nên tôi m i dám vét h t cái ngu, giải bày ni m riêng, không chút hứ k gì. Xin c hã xét k mà quy t nh thì may m n l m thay!

12. Cùng cư sĩ Kim Thủy Nhược luận về danh tự

Tông Thiên Thai dùng thuy t “l c t c Ph t” phân nh [s tu ch ng]. u tiên là “lý tánh t c Ph t”, k n là “danh t t c Ph t”. K t m i c nghe thánh giáo cho n khi mình tâm ki n tánh u ch ng ra ngoài a v “danh t ”. Vì th bi t r ng: th i gian thu c a v “Danh T ” r t dài mà ý ngh a c ng r t sâu vô l ng.

C s tên Thi n, t là Th y Nh c, n u hi u tên này, th u rõ t y thì i v i con ng ki n tánh thành Ph t, tôi ngh ã i c quá n a. Cáo T nói: “*Tánh giống như nước tuôn chảy; khơi dòng về Đông thì chảy về Đông, khơi dòng sang Tây thì chảy sang Tây. Tánh người chẳng chia ra làm thiện hay bất thiện, giống như tánh nước không phân biệt Đông,*

Tây”. L thay! L i Cáo T lu n v tánh tuy ch a ph i là ngh a lý chính th ng c a o Nho, nh ng l i có ph n gi ng v i kh kinh c a c Nh Lai. Ti c là ông ta bi n bác thua M nh T nên r t c c ch ng th trình bày rõ ràng thuy t y, khác nào con trùng ch ng ch i v i g v y.

M i pháp gi i v n là nh t tâm, nên pháp dù thi n hay ch ng thi n tánh u sáng c , nh th ng nói: “*Trong tánh có chủng tử nhiễm và tịnh*”. Vì th , không có m t pháp th gian và xu t th gian ngoài tánh c! Noi theo ch ng t t nh n i tánh hành x thì là o quân t , thì c g i là “tu thi n”. Noi theo ch ng t nhi m trong tánh hành x thì thành o ti u nhân, b g i là “tu ác”.

Sách Trung Dung nói: “*Noi theo tánh gọi là Đạo*”. Kh ng T nói: “*Đạo chỉ có hai thứ là nhân và bất nhân mà thôi!*” o không phân bi t là nhân hay b t nhân thì tánh ch ng phân bi t là thi n hay b t thi n! N u tánh ch là thi n, ch ng có b t thi n thì tam ác o ch ng ph i là do tâm t o, há còn có th g i là pháp gi i n a ? Vì th h ng Nh t-xi n- dù o n tu thi n, nh ng ch ng o n tánh thi n. N u o n tánh thi n thì v nh vi n ch ng th thành Ph t. Ch Ph t, thánh nhân ch o n tu ác, ch ng o n tánh ác. N u o n tánh ác thì ch ng th th hi n trong th gi i u ác chi t ph c chúng sanh.

Hãy nên hi u rõ m i quan h gi a tánh và tu. ã ch ng th lìa tánh kh i tu, c ng ch ng c b tu mà b o là tánh! Xin dùng n c bàn lu n:

Nói v Tánh thì là tánh t, ch y xu ng ch th p, ch y sang ông, ch y sang Tây. Còn Tu là kh i dòng sang ph ng ông, kh i dòng sang ph ng Tây. C s mu n tu T nh nghi p há ch ng quan tâm n danh, ch ng ngh n ngh a hòng xét k ngu n c n, n m v ng cách tu ?

N u tâm ni m ni m h ng n tham - sân - si lâu ngày ch y thág, kéo l i ch ng c, d n ra ch ng xong, thì ph n nhi u nh ng th phát kh i n i thân - mi ng ph n nhi u ng v i ác. y là “kh i dòng sang ông, tr n làm ng i hay v t trong cõi Ch n án”.

N u tâm ni m ni m nhằm lìa ng d c, kh ng kh ng ngh n A Di à Ph t, mong a thân c n nh con nh m , ch ng b nghi p c nh lôi kéo, ch ng b l m l c trong nh ng n o ngo t ngoéo khác thì g i là “kh i dòng sang ph ng Tây, quy t nh liên hoa hóa sanh g p Ph t th ký trong th gi i C c L c”. Xét theo ó, ki n tánh thành Ph t c ng là do mình quy t chí t i âu mà thôi!

N u kh i dòng sang ph ng Tây làm dòng n c ch y v Tây t s ch ng hòa vào dòng n c sôi sùng s c trong tam , t ch ng lo n t p v i n c nhân thiên khát ái, ch ng l n l n v i n c c phạm phu, ch ng nhi m n c ác ma tà, ngo i o, ch ng a dòng n c tù ng Nh Th a, ch ng gi ng nh dòng n c Quy n Th a xa l , th ng c n c lý tánh th m t ru ng tâm.

Dùng trí th y viên dung v n h nh thì chính là trong a v Danh T mà viên h p tánh th y c a Nh Lai. ã viên h p v i tánh th y bèn s v ao th t b o, thành th n c: l ng s ch, trong mát, ngon ng t, m m nh , nhu n tr ch, an hòa, tr ho n, t ng ích, r t ráo tr thành thánh th y tám công c. “Ch y v Tây” n cùng c c là th y, là có th th t s th u hi u t n cùng tánh c a n c nh v y ó.

Tôi cho rằng tên thật và tên tục của các sư dựa theo ý nghĩa của Mật Tông, chứ không phải dựa theo nghĩa của Cáo Tông. Nếu quy tắc chuyển lý thì pháp thuật cho viên mãn, quy tắc pháp biệt thì pháp, thuật trừ sạch thì pháp thì o quân tâm nhậm, o ti u nhân tiêu m t, nh ng r t cu c cái o “ch chí thi n” ch a t ng phù h p v i ý Cáo T , c ng ch ng h phù h p v i ý c Tuyên Thánh (Kh ng T), mà c ng ch ng h phù h p v i ý c a b c i thánh nhân ph ng Tây; c s có nên t n l c quy t li t nh th ch ng?

13. Kinh Thủ Lăng Nghiêm, chương Thế Chí Viên Thông

Kinh Thủ Lăng Nghiêm nói sau kinh Pháp Hoa, thật là một bộ kinh rất lớn sâu thẳm trong Phật pháp. Xưa kia, lúc ngài Trí Gi phán giáo, kinh này chưa truyền đến Chi Na; vì thế, Ngài phán rằng Pháp Hoa và Niết Bàn là pháp vô cùng. Nếu Ngài một phen nói về kinh này, tất cả vị t chú s gi i thích, t phán rằng kinh này là vô thượng - h .

Có sao khi T Y i s di t r i, các vị s ch x a nay ai n y h ng kh i d ki n, lâu ngày dần nhau tranh cãi khi nói cho hàng hậu học không có con mắt trực pháp (chuyển pháp) ch ng bi t nên theo ai, n n i toan b s ch các s gi i, ch xem kinh văn. y c ng là ý ki n quá khích. B i l dùng trí mình tìm c kinh văn, a ph n ch ng th lãnh h i c ch thú, nên r t cu c c m m m t m t mà thôi!

Th bình tâm mà xét, há các s gi i không có lý luận nào có i m s tr ng ? Trong sinh mạng nếu không m c l i sai l m, mâu thuẫn thì l i b m c l i thô v ng, s sài ra, v n có nh ng v trí th c cao siêu h n ng i, l i d a vào kinh này phát huy nh ng lý luận m i m trong tâm. Trong nh ng b n chú gi i th t s b i ý riêng, thu n theo kinh phù h p Ph t ý thì ngoài b n s gi i c ngài Tây H Giám ra, tôi chưa thấy b n nào hay c b ng; ai b o là ng i th i nay th nh n th i x a ?

Rất có thể có người trách Ngài chỉ trích thái quá, hoặc chê Ngài bày vẽ quá chi li; cho dù b n s gi i c Ngài chưa hoàn toàn không có i m nào đáng chê trách, ó v n là b n s gi i có công r t l n i v i kinh này. Còn nh thuy t “bỏ thức dùng căn, chú trọng viên thông” chính là l i chân thành của ch Phật, ai dám ch ng tin? Giáo thọ ph ng này ai dám ch ng tuân? (14) Luận bàn sơ o i u y chính là trái kinh, ch ng Phật v y.

Hiện tại, các thiện hữu đã chú tâm vào Tnh , lý luận nghiên cứu kinh này thật ch ng d dàng. Ch ng luận n ph n tr c hay ph n sau, ch ngay trong ch ng Viên Thông này đã có nh ng i m d gây l m l n, hi u l m l n. Nếu ch ng khéo c, khéo hi u thì ứng là h bi n thành c d c c ng ch ng xa chi l m. Há các vị ch ng t ng nghe nói “trong trường thi tuyển Phật trên h i Lăng Nghiêm, ngài Quán Âm ng khoa, ngài Thế Chí thí tr t” ó ? i v i thuy t y, n u ng i tu Tnh ch ng khéo phân biệt, nh n nh, sao có thể phát huy c m t ý c a kinh này, sao có thể gi cho h nh nguy n kiên c sau khi học xong kinh này ?

Chỉ vì pháp môn của ngài Thế Chí ch ng ph i là y u nghĩa của kinh này nên trong b n s gi i c ngài Tây H Giám cũng có nêu nh ng ch a phát huy. Nay tôi sẽ tr c là bi n nh v pháp, sau là nêu rõ m t ý.

a. Biện định pháp môn:

Ph i bi t r ng pháp thánh viên thông này thu c v C n i trong Th t i nhi p tr n sáu c n. Vì th , n ng vào sáu c n y tu Ni m Ph t tam mu i bèn có ba th khác nhau: M t là ni m t Ph t, hai là ni m tha Ph t, ba là ni m t tha Ph t.

- N u ni m t Ph t thì gi ng v i các môn thánh viên thông khác: l y c n tánh làm pháp môn c ni m, l y s quay tr v tánh l ng trong làm ph ng ti n n ng ni m. Nh kinh ng Qu t d y: “*Nhãn căn ấy ở nơi chư Như Lai thường đầy đủ chẳng giảm, hãy nên tu cho thấy được phân minh rành rẽ... Ý căn ấy ở nơi chư Như Lai thường đầy đủ chẳng giảm, hãy nên tu tập cho biết được phân minh rành rẽ*” thì c ng gi ng nh trong kinh này, m i ph ng ch Ph t cùng b o A Nan: “*Ông muốn mau chứng an lạc giải thoát tịnh tĩnh diệu thường thì chỉ do nơi sáu căn của ông, chứ chẳng phải từ vật nào khác nữa*”.

L i nh T S nói: “*Ở trong thai gọi là thân, ở trong đời gọi là nhân, ở mắt gọi là thấy, ở tai gọi là nghe, nơi mũi phân biệt hương, nơi miệng đàm luận, nơi tay cầm nắm, nơi chân đi chuyển. Người hiểu biết bảo đó là Phật tánh, kẻ chẳng hiểu biết gọi đó là linh hồn*”, ch T ch d y nh ng i u nh trên r t nhi u. Môn ni m t Ph t tam mu i này bao g m h t th y giáo ngh a, h t th y pháp môn tr c ch c a Thi n tông, ch ng sót chút gì.

- N u ni m tha Ph t bèn có khác v i các thánh viên thông: dùng sáu c n làm n ng ni m, l y qu Ph t làm s ni m. D u Pháp Thân c ni m y v n cùng m t th v i ta, nh ng ta không có hai th trang nghiêm. Ch Ph t ph c trí viên mãn, thành L ng Túc Tôn. Ni m qu c c a Ph t ch ng sanh m i chán, m t th ng chiêm ng ng Ph t, tai th ng nghe l i d y c a Ph t, m i th ng ng i h ng Ph t, l i th ng x ng Ph t hi u, thân th ng l t ng Ph t, ý th ng duyên theo Ph t pháp. Nh ng i u c sáu c n chuyên chú không ngoài Ph t c nh, liên t c không gián o n, không xen t p nh th . Môn ni m tha Ph t tam mu i này bao g m h t các kinh Di à, D c S , Di L c Th ng Sanh v.v... và h t th y nghi p h nh, s t ng, pháp môn trong liên xã ch ng sót chút gì.

- N u ni m t tha Ph t thì v a gi ng nh các môn thánh viên thông khác l i v a sai khác. Tr c h t ph i khai viên n gi i, bi t rõ chúng sanh và Ph t gi ng h t nh nhau, tâm và cõi n c ch ng hai, n ng nh y báo, chánh báo c a c Ph t kia hi n l tâm tánh mình. ã ch ng mê l m ngoài tánh có Ph t, mà c ng ch ng ch p cõi kia ch ng ph i là tâm. y là ch “khai viên n gi i” gi ng v i các môn thánh viên thông khác, còn i m khác bi t là ph i n ng nh vào c nh x khác. Quán kinh nói n ph ng ti n thù th ng l lũng, còn ây kinh d y: “*Chẳng nhọc phương tiện, tự được tâm khai*” ngh a là dùng ph ng ti n t i th ng, c c l nên ch ng c n dùng n ph ng ti n nào khác n a.

Nay em ba th Ni m Ph t tam mu i trong Viên n giáo so v i b n th T nh bi n nh s l c v công đ ng nhi p th chúng sanh l n lao thì:

- Ch ni m t Ph t nhi p v hai cõi Th t Báo và T ch Quang T nh , nh ng ch có th “th nh p” (ch ng nh p theo chi u d c) ch ch ng th “hoàn siêu” (siêu thoát tam gi i theo chi u ngang). Môn này l i ch có th hàng l i c n ch ch ng th ti p kh p các c n. H n n a, môn này gi ng v i các môn thánh viên thông khác nên ch ng th t rõ tánh cách c d (l lũng c áo); t a h ch ng ph i là b n ý nhi p chúng sanh quy h ng c a ngài Th Chí.

- Nay lu n v hai môn Ni m Tha Ph t và Ni m T Tha Ph t thì hành nhân thu c hai môn này quy v ng C T nh , l i kiêm hoàn siêu các cõi Ph ng Ti n, Th t Báo, T ch Quang. Vì th , kinh v n gi ng sâu xa v l i ích c m ng o giao.

b. Hiện thị mật ý của kinh:

Ch n l a pháp viên thông t ng t qu c gia d ng binh tuy n t ng: ho c c ng i làm tiên phong, ho c c t ng i o n h u. C ng i tiên phong, c t ng i o n h u là chánh, các ng i khác ch là phân theo t ng i mà thôi. Vì c suy c và c t t ch ng ph i vô c mà làm.

Nh trong m i tám gi i, t tr c h t là C n, k n là Tr n, sau cùng là Th c, y là l th ng; nay kinh này t Tr n ra tr c, t C n ti p theo ó. Trong sáu tr n t tr c h t là S c, ti p ó là Thanh cho n H ng, V, Xúc Pháp; nay kinh này nêu Thanh u tiên, k n là S c. Trong sáu c n ch nêu n m c n, x p Nh C n vào cu i hai m i b n [môn Viên Thông] là vì trong ph ng này chân giáo th thanh t nh thu c n i nghe ti ng. Vì th , dùng âm tr n (t c thanh tr n) m u, x p C n Nghe vào cu i cùng hồng ch rõ. Tuy ch ng nói to c ra, nh ng ai ã nh n hi u s quy tr ng môn viên thông n i nh c n, ó là y u ch c a kinh. Cách trình bày, li t kê các pháp môn viên thông, l ng nhiên ph i nh v y.

Tuy pháp môn Ni m Ph t c ng thích h p v i c nghi, chúng sanh i m t ph i nh Ni m Ph t c ; nh ng kinh này ch khuyên dùng m t môn t nh p, hi u rõ th ng vào t tánh. N u ch n l y c hai môn s khi n ý kinh b m nh t i. N u x p l n pháp môn Ni m Ph t vào các i quân th ng thì l i ánh m t ý ch c r ng khen b i các kinh khác. B i th , Ph t khéo bày ph ng ti n suy c , áp h u nh m t l nh trong quân ch ng c ti t l .

Vì th , trong m i tám gi i, kinh rút l y Nh C n làm viên t ng quan tr ng, nh ng trong Th t i l i ng m ch n C n i làm tr ng t ng. Th nh ng C n i v n thu c vào pháp môn Ni m Ph t nên ch ng nh ng không mâu thu n v i nh ng tông ch các kinh khác ã r ng khen mà c ng ch ng trái ngh ch ý ngh a c a C n c dùng trong kinh này; có th nói v a t t khéo l i v a c c m t v y!

Th t i theo th t là a, Th y, H a, Phong, Không, Ki n, Th c. Ki n chính là C n i; C n tr c, Th c sau. Nay t Th c vào v trí th sáu, t C n i chót h t, c ng nh x p Nh C n cu i Th p Bát Gi i. Thêm n a, trong n m i tr c, l y H a i làm tiên phong, x p a, Th y, Phong ti p sau. Th là có hai ý:

- M t là vì chúng ng c m c l i a dâm mà thuy t kh i giáo pháp nên dùng [hình nh] a dâm chu c l y l a h ng c nh t nh ng i a v n tr c h t ph i tr đ c l u. Vì th kinh m i có nh ng câu nh : *“Người đa dâm [dâm ý] biến thành đồng lửa cháy hừng hực”* cho n *“biến tâm đa dâm thành lửa trí huệ”*. *“Chư Phật đặt tên cho tôi là Hỏa Đầu; tôi do sức Hỏa Quang tam muội mà thành A La Hán; nguyện làm lực sĩ đích thân hàng phục ma oán”* v.v... r n nh c. Trong h t th y kinh lu t u l y gi i B t Sát làm u, kinh này l y gi i B t Dâm làm i u quy t nh nh t r n d y rõ. Trong ba duyên c ng l y Tham D c t tr c Tr m và Gi t u là ý này.

- Hai là i tr tr ng ch ng cho i M t, b i l phi n não tuy nhi u, nh ng ch có dâm đ c là c n b n sanh t , là pháp gây ch ng ng i vãng sanh nh t. Vì th , Ph t đ y phạm phu quán l a dâm trong thân chính là chân h a Nh Lai T ng, tánh nó là không, do nghi p phát hi n. Quán sâu c ng , l a dâm y thành trí hu quang, ch ng nh ng không ch ng ng i vãng sanh mà còn h tr hành nhân v t lên th ng th ng phNm. B i th , kinh T nh Danh khen ng i dâm - n - si b i th tánh c a chúng chính là T ng tánh, nh ng công đ ng nhi m - t nh c a chúng gi ng nh ng a - úp bàn tay. Vì th , ngài H a u c nêu u tiên [trong

s thánh chúng tr n thu t pháp viên thông v th t i]; c ng nh ngài Tr n Na [ng u] trong th p bát gi i.

Xin hãy xem k [ph n kinh v n t ng thu t pháp viên thông c a] các thánh gi , tr hai v tr ng t ng tiên phong k trên ra, các v khác u y theo th t th ng l ch ng xáo tr n; th y khi hai m i l m thánh gi t ch ng i ng lên, lúc các i t k t t p, m i m t oai nghi, m t hành ng ng ng i u có thâm ý, u phù h p giáo ngh a. Dùng cái tâm thô phù há có th lãnh h i c ch ng?

V y thì há có ph i là Quán Âm riêng chi m b ng vàng, Th Chí hoàn toàn thi tr t ? Ch là Quán Âm là c tuy n rõ ràng, còn Th Chí thì c ng m tuy n. Rõ ràng là vì chú tr ng riêng vào m t c n viên n nên tuy n rõ [Nh c n]; vì t ng nhi p các c n khác nên ng m tuy n [pháp Ni m Ph t]. Vì giáo th ph ng này nên tuy n rõ, vì cõi này có duyên [v i Ph t A Di à] nên ng m tuy n. Có ích chung cho các ng c và chúng sanh khi c Ph t và chánh pháp còn hi n h u nên tuy n rõ, có ích riêng cho chúng sanh i ác lúc pháp m t, ch ng c th y Ph t nên ng m tuy n. B ng h nêu cao ai n y u bi t; áo (16) ch m i m ng m nào ai bi t n. Vì th m i nói: “*Có điểm gây lầm lẫn, hiểu lầm lớn, phải khéo đọc, khéo hiểu*”.

N u có k b o: “ ã là m t ý, ti t l sao c? Tr ng thi tuy n Ph t L ng Nghiêm y t b ng ã h n hai ngàn n m r i! N u lúc y ch ng soi toang c m t ngh a, làm sao dùng c?” Ho c có k v n: “N u là úng nh l i ông nói thì lúc ngài V n Thù nói k ch n l a, lý nào Ngài c ng ch ng bi t m t ý, l âu ch ng tuân theo l trên ch n h t t c ?”

Th a: “Ch thánh khi t trình viên thông u nói là nh t, nên ph i m n cách nâng lên, ép xu ng khéo ch m t c . N u lúc Ngài vãng l nh Ph t tuy n ch n c m t m c y theo l trên thì làm sao thành m t ngh a cho c vì Thanh Tr n và H a i v n theo nh th t th ng l . N u hai môn này (thanh tr n và h a i) ch ng c dùng v i ý giúp hi n th i u kinh mu n chú tr ng thì s ch ng c làm cho n i b t lên nh th . Ngay nh pháp môn c a ngài Th Chí, theo m ch v n tr ng hàng bèn n m sau ph n nói v Th c i, thành pháp cu i cùng trong hai m i b n môn [viên thông] c ng là ch ng tuân theo th t .

Ph t ã d y ch n l y m t môn, sao Ngài V n Thù ch ng ch n l y môn c a ngài Th Chí? Xem l i Ngài phê bình [pháp viên thông c a ngài Th Chí] c ng khác v i ch thánh, Ngài ch nói: “*Nay cảm nhân quả khác nhau, làm sao đạt viên thông?*” Ý nói: Dù nhi p tr n sáu c n, t nh ni m ti p n i, nh ng cái ni m ti p n i y thu c v Hành UNn i d i, c ng là pháp sanh di t; nh ng dùng y làm cái nhân vãng sanh th y Ph t, ai b o là không c! Nay mu n ch ng viên thông b t sanh di t ngay trong hi n t i thì nhân qu ch ng phù h p, làm sao t c? L i phê phán y nh m vào vi c ch ng t viên thông trong hi n t i, ch không lu n v l i ích sau khi vãng sanh.

Ngoài ra, ch thánh ch ni m T Ph t là thu c v Hi n Tu Quán Ch ng nên ngài V n Thù g t b hoàn toàn vì nh ng pháp y ch ng phù h p v i c nghi cõi này, ch ng x ng h p giáo th ph ng này. Ai có chí tu ch ng c ng nên nhân ây suy ngh k càng.

y là vì nh ng ng i tín l c ch a kiên c mà nói, còn n u ai tin t ng T nh sâu xa thì dù kinh L ng Nghiêm ch chê mình ngài Th Chí, k y c ng ch ng ng v c gì. Vì sao v y? Vì các kinh u r ng khen ng i nh “công c ch ng th ngh bàn”, ho c “pháp th gian khó tin”, ho c “h t th y ch Ph t h ni m”, ho c “vô th ng thâm di u thi n”, ho c

“ph ng ti n thù th ng l ùng”, ho c “vua các tam mu i”, nhi u ch khen ng i t t b c nh th . ã ch ng sanh lòng tin thì n u ch có m t ch chê bai sao li n nMy lòng ng ?

Hu ng h kinh ây ch ng nh ng không chê pháp này mà l i còn d y pháp này là pháp tuy n ng m n a ? Tì c là chúng sanh i m t c kinh này ã ch ng th tuân l i d y t Nh c n thâm nh p ch ng viên thông ngay trong hi n i, l i còn a kh i nghi ho c i v i pháp môn Ni m Ph t, th m chí phá ho i lòng tin trong s ch, ch ng ng i thi n h nh c a ng i khác. K trí m ng ph c ít ph n nhi u quen thói nh th . Vì th , tôi nay ph i c pháp, n ng kinh bi n b ch, phân tích, ch ng h bi t là l i l dài dòng, r m r t, c ng là chuy n b t c d thôi!

14. Giảng nghĩa chữ “Lữ Tam”

Kinh Di u Pháp Liên Hoa nói: *“Ba cõi không an, giống như nhà lửa, nếu tham đắm sanh lòng yêu mến sẽ bị nó thiêu đốt”*. Vì th , tr c h t c Ph t Th Tôn dùng ph ng ti n khuyên d d n cho ra kh i b i trong c n nhà y, các kh y d y, khó th s ng yên. Trong T nh Tín T p, i s Ng u Ích vi t: *“Chân tánh tịch quang bị ngũ trụ trần lao che lấp nên hết thấy hàm thức ít khi ở yên. Dù là các cõi Tứ Thiên, Tứ Không và cõi Phương Tiện cũng thuộc nơi tạm ghé trong khi rong ruổi (lữ bạc)”*.

Cái ngh a ch “l ” l n lao thay! Ch “l ” ch ng i rong ru i ng xa t m ngh quán tr . K l th ph i có b n, c ng ph i có n i [tr], c ng ph i có nghi p riêng. Nay nhìn kh p tam gi i h t nh m t cu c l du, nh ng m i ng i m t nghi p khác nhau. B n nghi p ã khác nên n i ch n và b u b n c ng khác.

Bu n thay! T khi có th c n nay, ã tr i tr n sa ki p (17), x ng ch t nh núi Phú La, u ng s a quá bi n c . Trong kho ng th i gian y, tình tr ng lênh ênh, n i kh trôi gi t ch ng th nói xi t. Có lúc làm b u b n cùng ch ng tánh a ng c, l y ác ngh ch làm g c nên các ng c H u Giác, Vô Giác là ch n tr . Có lúc v i nh ng k trong ng qu làm b n, l y keo tham làm g c nên núi hoang, m tr ng là ch n tr . Có lúc b u b n cùng súc sanh, l y ngu si làm g c nên trên c n, d i n c, trên không là ch n tr . Có lúc b u b n cùng Tu-la, l y sân m n làm g c nên Tu Di, bi n c là ch n tr . Có lúc l y b u b n cùng loài ng i, l y c ng th ng làm g c nên các n c trong b n châu là ch n tr . Có lúc b u b n v i ch Thiên cõi d c, l y gi i thi n làm g c nên các t ng tr i a C , Không C là ch n tr . Có lúc b u b n cùng tr i S c Gi i, Vô S c Gi i, l y thi n- nh làm g c nên T Thi n, T Không là ch n tr .

tr ch n nào bèn ch p vào ch n y ch ng bi t là quán tr . Than ôi! Gi c m ng quê x a hãy còn m h , t m dung n i t khách há là r t ráo? Ch ng g i thân n i An D ng hoành siêu, ch ng ng T ch Quang tri t th ng (th u su t theo chi u d c), há có th v t kh i cái ngh a ch “l ” ?

C s Uông Nhu n kinh ô, pháp danh Tánh T nh, bi t t L Tam, xa nhà du h c ã lâu. V già s ng C m Xuyên, có c u con tr ng khéo quán xuy n vì c nhà nên c s ch ng b vi c nhà phi n nhi u, tuy nhà cao c a r ng áng d ng già, nh ng c s coi nh b , coi nh nh . C s luôn tr ng trai th Ph t, gi lòng m b c, vô d c, luôn kh ng kh ng tu trì, h i o. Niên hi u Khang Hy, nh m ngày m ng M t gi a Thu n m t Mão, chính là ngày tròn b y m i tu i, các thân h u c c u tranh nhau so n v n chúc m ng, làm th ca t ng, c s u c m t nh ng ch ng xem, có xem c ng ch ng c k , b o: “Ch t gây

ch ng ng i cho tai m t mà thôi! Dùng l i tâng b c làm ô danh tôi! N u ai t ng tôi pháp ng , lòng tôi m i th a”.

H bèn xin tôi gi ng ý ngh a ch L Tam. Tôi ngh r ng: c s ã t ng l du trong tam gi i, ông là b c l du lão thành, há ch ng ph i ã t ng trôi n i t kinh ô n C m p y ? Tôi tr m ngh ng i h hàng cùng quê v i c s , a ph n thâu góp v t l i buôn bán kh p b n ph ng. i v i ch L , h ch t c m i l i ch ch a hi u cùng t t cái ngh a. Nay c s l du trong y, gi s có ai b o cho cái m u t bi n c a Y Sinh, hi n cái k x núi c a h Quách, tôi bi t ch c c s s b t tai b i.

Ch có m i k chúc th th t tu n y, ông m i có th kh c t chén r u m ng c a bè b n, ch ng b n tâm s p t c bàn, [nh ng i u ó] ch ng th ng n ông h i tôi v ng l i khô khao, m b c, t ch m ch, bàn b c cùng tôi v ý ch khác i, trái t c, có th nói là: lòng tinh thu n chân thành ch a tan, tách ch t phác v n còn, [nh v y] ã g n v i o ch a? Xin th a: v n ch a! ã nói là “L Tam” thì h t th y pháp quy v L , nh ng không có pháp nào qua c L . Ngh a là:

- G p âu ch p ó, ch ng bi t nó là t m b . y là Lý Tánh L .

- Hi u rõ tam gi i gi ng nh quán tr ; b n nghi p, b u b n, n i ch n m i m i sai khác. y là Danh T L .

- Bi t tam gi i ch ng ph i là nhà, ch ng tr , ch ng ch p vào c nh thô t , ch ng sanh tham luy n. y là Quán H nh L .

- Ph ng ti n chi t ph c khách tr n phi n não, gi c m ng l th dài d ng d c m ng t ng s p t nh. y là T ng T L .

- Ch ng lia pháp gi i, n ng g i tr n hoàn, xót k l th t n l c c ut . y là Ph n Ch ng L .

- Trong c n nhà m c nát, c k thu c v m t ng i này (17), ta th ng trong y thuy t pháp, giáo hóa. Lúc l a l n thiêu t, ta trong cõi này an n. y là C u Cánh L .

N u ch ng hi u c ngh a này s ng nh n tr m a th , chời truy n tin là quê nhà, m i chuy n m u c u không chuy n nào ch ng ph i là v i c trong nhà l a! Ho c l i s n o ng l th l m n i kh n n, l m phen b n kho n i không tr l i, khi n cho t sanh cùng hôn mê trong sáu n o còn bi t nh vào âu? N u nh v y thì u là ch ng úng v i ý ngh a ch L v y.

Hi n t i, c s ch nên l y An D ng làm ch n n ng nấu, ng su t i cam ph n l khách. N u nh hoa n th y Ph t, ch ng c chân th ng, l i oái t ng Sa Bà, tr vào t m ng c u giúp chúng b n, khuy n d qu n mê, l i còn phân thân ng tích trong ph ng xa cõi khác, ra vào tam gi i ch ng chán m t. y là b c C u Cánh L thì m i kh i u ng cái ý ngh a t t cho c s v y.

15. Phép quán tướng bạch hào của Phật

Kinh Quán Vô L ng Th d y: “*Nếu muốn sanh Tây Phương nên quán tượng [Phật] một trượng sáu trên mặt nước ao*”. Kinh l i d y: “*Thân tướng rất nhiều chẳng thể quán trọn*

thì nên khởi đầu từ một tướng, nghĩa là chuyên quán một tướng bạch hào. Đợi đến khi quán [tướng ấy] thành thực thì các tướng khác tự nhiên hiển hiện”.

Bạch hào dài m t tr ng n m th c, chu vi n m t c. Phía ngoài có tám c nh, bên trong r ng thông, t a t a nh ng l u ly, n m gi a hai mày, bi u th Trung o; uy n chuy n xoay theo chi u ph i tr ng nh kha tuy t, sáng s ch r c r soi t thân vàng. Lúc t ng t ng y nên gi cho tâm kiên c . N u tâm hôn mê tán lo n thì hãy ch ng cho tâm minh t nh; b i l minh s ch ng hôn mê, t nh s ch ng tán lo n.

Nên bi t r ng minh t nh là hi u qu c a Ch Quán, là th c a nh Hu , mà c ng chính là b n th c a tâm. Ch Quán là công phu, nh Hu là nhân h nh. Minh t nh là hi u qu c a vi c d ng công. Minh t nh n cùng c c s nhanh chóng kh h p b n th . N u t n qu v cùng c c s thành hai th ph c trí trang nghiêm.

Nay thân tâm t ch nh là Ch , quán t ng b ch hào c a Ph t là Quán. T ng b ch hào rành r là Minh. Gi v ng ch ng r ng là T nh. y là nh n thân t ng c a Ph t hun úc tâm tánh c a mình; n u quán trí thành t u s t nhiên hi n hi n, chính là ngh a y. Nh ng mu n tu pháp quán này ph i th u rõ “v n pháp duy tâm”. Kinh nói:

Tâm nh công h a s ,
T o ch ng ch ng ng m,
Nh t thi t th gian trung,
M c b t từng tâm t o.

(T m d ch:

Tâm nh th v khéo,
T o bao th ng m,
Trong h t th y th gian,
Không chi ch ng tâm t o).

Vì th bi t r ng t ng b ch hào c a Ph t Di à tâm ta s n có, trong nh hi n ra [t ng y] c ng là do tâm ta t o ra. Tâm này làm thành t ng b ch hào, tâm này là t ng b ch hào, ch ng t cái gì khác mà có, ch ng t bên ngoài n. Li u t nh th m i g i là “tu quán úng pháp”.

Nói chung, cái quán trí quán là Nh t Tâm Tam Quán, cái t ng b ch hào c quán là Nh t C nh Tam . Vì sao v y? Trong nh, hào t ng tuy hi n ra tr c, nh ng u do nhân duyên t ng ni m, không có tánh t ng th t. y là pháp sanh b i nhân duyên, pháp v n không có t tánh, không tha tánh, không c ng tánh, không nhân duyên tánh. Do b n tánh u không nên không có th t tánh; nh ng t ng b ch hào sanh b i t ng ni m y ch ng ph i ch là t ng không tánh, mà c ng nào có khác chi nh bóng trong g ng, nh bóng tr ng in n c nên ch ng có t ng th t.

Do tánh l n t ng ch ng th t nên nó v a là không, v a là chân. Do theo ni m mà th y c nên nó chính là Gi , là T c. Do là Gi , là T c nên nó ch ng ph i là chân không. Do nó chính là chân, chính là không nên ch ng ph i là T c, là Gi . y chính là m t ni m “tác - th ” (làm - là: “tâm này làm Ph t, tâm này là Ph t”) v a che l p, v a chi u soi, là “t c” là “phĩ”, là “t c” mà ch ng ph i là “t c”. Vì th y là quán c nh trung o tam nh t viên dung ch ng th ngh bàn (19). T các phát kh i Quán, Quán chi u ng c l i . C nh - Quán ch ng hai vì ch là nh t tâm. C c có bài t ng r ng:

Hai bên bày m t cái bàn dài; c ng dùng l h ng, cúng trang hoàng. Phía ngoài m i bàn bày b n cái t a . Chính gi a, ngay tr c t ng Ph t bày m t cái bàn dài, kê sao cho ngang hàng v i hai cái bàn hai bên. M i bàn cách nhau ch ng m t hai th c ra vào c. Trên bàn bày m t o s v n, m t b l l n, hoa, èn, v t cúng sao cho t ng x ng. Tr c bàn, bày b n cái b oàn. Hai bên phía g n t ng, n u không có gi ng thi n thì bày nhi u tòa ng i cho hành nhân lúc theo ban c a mình lui ra s ng i ó.

[Trong s] nh ng b n ng h nh t nh nghi p ch n l y 12 ng i, chia làm ba ban, m i ban b n ng i. Ng i ng i v trí u [trong ban] gõ d n khánh ghi nh Ph t hi u; l y ngàn câu ni m làm ch ng. Ng i ng i k gõ mõ; hai ng i còn l i tu n sát, th y ai hôn tr m tán lo n bèn c nh t nh.

Ban chính gi a h ng th ng v c Ph t là ban th nh t. Ng i th nh t ng i g n phía Tây là tr ng ban, chính là Th t Ch . Ban bên ph i ng i h ng m t v phía Đông là ban th hai, ng i ng i g n phía trên nh t là tr ng ban. Ban bên trái ng i h ng v Tây là ban th ba, ng i ng i g n phía d i nh t là tr ng ban. Trên hai cái bàn dài th ng, h t tr c c Ph t, m i bàn u t m t b d n khánh và mõ nh , dùng xong l i t trên bàn.

Vi c s p t i n ng dành cho Ph t th t nên chuNn b chu áo ngay t ngày hôm tr c ngày khai th t. T ng, t c tham d Ph t th t c ng nên t t p nt ngày hôm tr c. T m g i xong nên th nh Ch Th t S phân ban, quy nh ch ng i, ch d y di nt p: m i ban nhi u Ph t ni m tr m câu, l i tr v ch i ban. Trong khi ang i nhi u, t nhiên ánh sáu ti ng mõ l n thay cho ti ng bang (20) báo gi n. Ba ban úng pháp ra kh i Ph t ng, n trai ng nhi u ni m, ng ng mõ, ánh ti p m c b n. Đánh m c b n xong li n ni m Ph t, tr v Ph t ng i xoay vòng tr v ch mình ng i.

Ch d y minh b ch m i vi c cho i chúng hi u rành r vì trong khi k t th t c m nói, ch ng ti n ch d y nên c n ph i di nt p tr c. T p xong, ai n y t chí thành l Ph t, c u Ph t gia b khi n cho m i vi c trong b y ngày b y êm u c hoàn thành, ch ng b n i ma ngo i ch ng kh i lên. Xong xuôi nên i ngh s m kh i n n i b m t nh c.

Ngày th nh t, canh n m, gióng chuông báo th c, i chúng th c d y r a ráy, súc mi ng xong xuôi, dùng cháo lót d , lên Ph t ng. Ch Th t S gõ d n khánh, l Ph t ba l y, m i ng i ng yên vào ch mình, cTj /R15 13.44 0 Td [(i)19.379 [(c)-4.27667(,)-8.21(P)

vào phía d i ni m Ph t ti p, i nhi u gi ng h t nh cách th c c a ban tr c. Ban th hai li n lui v ng i n i các tòa tr ng bên trái, im l ng duyên theo Ph t hi u.

Ba ban ni m Ph t nh th , h t l t l i tr l i t u; t sáng n t i ti ng ni m Ph t ch ng d t. M i phen x ng ni m m t ngàn câu xong l i m c ni m hai ngàn câu, i kinh hành ni m Ph t ngàn câu, an t a ni m Ph t m t ngàn câu thân, mi ng ch ng m t m i, s g ng s c và nhàn nhã c quân bình. H nhi u Ph t xong, th y không có mō nh t c nh bàn m i c tr v ch ng i th l p hoàn toàn không b l m l c. Ngoài m i hai ng i ra, ch ng c n bi t là t ng, t c nhi u ít c ng chia thành ba ban, i thì cùng i, ng i thì cùng ng i.

Trai ng bày bi n theo vòng tròn, ba m t kê bàn n i nhau, ch tr ph ng d i và chính gi a là tr ng ôi chút ban hành ng ra vào. B n phía ch g n t ng u kê sao cho i nhi u c. Ngoài ba b a cháo ra, tr c ng n thêm m t b a; ch có hai bát th c n, hai ng i n chung. M i b a, d n c m xong, ánh sáu ti ng bang (bi u th Nam Mô A Di Đà Ph t).

Trong Ph t ng khi nghe ti ng bang thì b t lu n ban nào [ang x ng ni m] c ng [ti p t c] nhi u ni m nh th ng. Đ n bàn t s , tr ng ban t xâu chu i lên bàn, c m d n khánh ánh hai ti ng, bái xá (N u lúc này ti ng ni m Ph t quá nhanh thì ngay lúc này i nh p mō l i h n). Hai ban t h u ng d y, ng thanh x ng ni m. Tr ng ban c m d n khánh, theo l i i chính gi a h ng v Ph t i nhi u, theo ng gi a ra kh i Ph t ng. N u ban u tiên d n tr c thì các ban còn li n i theo sau. Đ i cho t t c t ng, t c thu c ban y i h t, ban k ó m i c i ti p theo. N u ban th hai tr c thì ban th ba i ti p theo ó, ban u tiên i cu i cùng. N u ban u tiên d n u thì ban u tiên i ti p theo ó, ban th hai i sau cùng, ch ng c v t lên làm lo n th t .

Đ n trai ng, h u nhi u m t vòng i cho ban cu i cùng n trai ng xong, tr ng ban li n ánh m t ti ng khánh, d t mō, ng ng ni m Ph t, ai n y tùy ch mình ã i n âu mà ng i vào ó, ch ng c ùn Ny k tr c ng i sau, ho c tách ra kh i v trí. Ng i âu n ó, ch ng dùng n các pháp t c bái xá, ni m t ng, Xu t Sanh v.v... C nh ó, treo m t t m b n và dùi, sai m t Sa Di ng s n c nh ó, ch khi ti ng mō nh v a d t, li n ánh b n ni m Ph t, m i ti ng ánh hai ti ng b n. Đ i chúng trong lúc n nh t tâm duyên theo Ph t hi u, ch ng c phóng d t trong kho nh kh c.

n xong, tr ng ban ánh m t ti ng khánh ngay ch Nam, Sa Di li n ánh li n hai ti ng b n ngay ch Đà Ph t k t thúc. Đ i chúng ra kh i ch c ng ch ng bái xá, li n c t ti ng ni m Ph t h u nhi u tr v Ph t ng, nh t lo t theo nh th t tr c. Tr ng ban n ng t i ch c a mình, ánh hai ti ng khánh, bái xá, t khánh lên bàn, c m l y xâu chu i nhi u Ph t, các ban khác tr v ng i ch c . Nh ng ng i thu c t ban ngo nh m t v Tây nên i thu n chi u n bên bàn, t v trí cu i mà ti n lên, ng i x c th ng vào, ng i ng c chi u. Phàm khi tr v ch hay lúc xu t ban và ng i có vi c ph i ra vào u nên i an t ng thông th , ch ng c h p t p r o b c.

Đ n êm, tr i v a hoàng hôn, trên bàn t s c ng th p u c l n. T y tr i, m i ban hai l t i nhi u ni m Ph t sáu ngàn ti ng; i n lúc ban cu i i nhi u ni m Ph t, Th t Ch ra kh i ch mình, ánh m t ti ng khánh. Đ i chúng cùng ng d y ng thanh nhi u ni m; ch ng c n bi t n th t c a t ng t c c a ba ban. c ch ng vài m i vòng xong, Th t Ch ng ngay chính gi a ph ng d i, h ng v Ph t, ánh ba ti ng khánh, gõ d n mō nh m t h i, ng ng ni m Ph t. Đ i chúng cùng h ng v Ph t, ánh d n khánh, cùng ni m bài phát ng y n nh sau:

Đệ tử chúng con chí tâm phát nguyện:

Nguyện lúc lâm chung tâm chẳng loạn

Chánh niệm sanh thẳng về An Dưỡng

Gặp gỡ Di Đà cùng thánh chúng

Tu hành Thập Địa vui thường hằng

Ba chú cu i ánh thông th ba ti ng khánh, l Ph t ba l y, tr v “ n” ng . Lúc y, m i ng i nên gìn gi ba nghi p, ng trong chánh ni m, ch ng c làm chuy n khác, nói gì khác, kh i lên t p t ng khác. C ng ch ng c l v Ph t nào khác, t ng kinh, chú khác, dù có h ng khóa tr n i ch ng khuy t c ng u ình ch , sau b y ngày s hành trì bù l i. Vì n u gián o n, xen t p thì còn áng c g i là b y ngày trì danh nh t tâm b t lo n n a ?

Sau khi i chúng ã ng , lúc hai cây quan h ng s p tàn, v H ng Đ ng S (ng i trông coi nhang òn) nên b o nhà b p s p s n n c r a m t, cháo lốt d , r i ánh chuông báo th c. T y, trong sáu ngày sau, vào Ph t ng l Ph t xong, li n c ngay bài Tấn Ph t, ch ng t ng kinh chú, nh ng i u khác u gi ng nh ngày u tiên.

Trong k k t th t, nên th nh hai ng i làm H Th t S làm b c ngo i h , khuyên t ng, t c tùy h ch vào Ph t ng, ngo i tr ng i chuyên vì ni m Ph t mà n bèn d n vào l Ph t ba l y, ghép vào ban ang nhi u ni m, ho c ghép vào hai ban t h u i n phiên, ch ng c xúm xít trò chuy n. N u k h n ch a mãn mà ã mu n i thì l Ph t i ra, ch ng c n ph i t bi t i chúng. T ng, t c ã n tr c lúc k t th t, phát nguy n d tr n b y ngày thì ph i d h t m t k , ch ng theo l nh ng i tùy h .

N u nh ng i tu i cao có b nh, s c khó g ng g ng n i thì có th ng m báo v i H Th t S , xin vi t thi p chuy n t cho Th t Ch , ho c lúc i kinh hành thì ng i m t ch c, ho c êm xu ng i ng s m, ó là ph ng ti n phá cách v y. K ó, c t t m t ng i làm Giám Tr c S , trong chúng k nào trái ngh ch c nh li n nêu tên ghi ph t, ch ng c b qua. K n c m t ng i làm H ng ng và hai ng i hành gi . H ng ng trông nom h ng, l a, òn u c, n n l n thì c t b c, h ng h t thì th p h ng m i; khi i chúng phó trai thì gi Ph t ng ch ng ra, khi i chúng ng ngh thì trông h ng nh gi ng . C n ph i s p t b c lão thành vào vai trò này. N u m t m i thì có th cùng Giám Tr c S chia phiên ng ngh , ch ng c l vi c khi n i chúng b l m l c.

Hai ng i Hành Gi lo li u trà n c, t m r a v.v... Tr c gi ng d n trà hai l n, sau gi Ng ch ng k m y l n, êm xu ng l i d n trà m t l n. M i khi d n trà xong, li n thu l y chén tách r a s ch, i n khi ban nhi u ni m ng i yên l i châm thêm. Phàm là ch u, n c, gi tr a, n u i chúng c n n u nên t n tâm s p t. H Th t S c ng tùy th i xem xét, ng thi u sót.

Ngày mãn th t, êm xu ng, ni m Ph t sáu ngàn câu xong, i sau khi ban cu i cùng ã ni m Ph t ti p theo, Ch Th t S nh th ng l gō khánh; ba ban cùng ng d y, nhi u ni m n m tr m câu Ph t hi u. Ch Th t S ng u phía Đông bàn Ph t, h ng v phía Ph t, gō m t ti ng chuông gia trì, i chúng cùng h ng v Ph t.

Đánh n ti ng chuông th ba thì chuông tr ng cùng tr i, ánh mỗ l n, qu ni m Quán Âm, Th Chí, Đ i H i Chúng, m i danh hi u m i l n nh khóa t ng kinh t i th ngl , t ng bài Ti u T nh Đ H i H ng V n, l Ph t m i hai l y, B Tát ba l y, tam t quy xong, li n ánh m t ti ng chuông gia trì, i chúng quay m th ng v l i i chính gi a. Th t Ch S n chính gi a ph ng đ i, tri n c (21), l Ph t, tr ng qu . Đ i chúng ni m: “Nam Mô Đ i Th a Th ng Tr Tam B o”. V H Th t S tuyên s xong bèn ánh mỗ nh t ng chú Vãng Sanh hóa s , ch ng n là bao nhiêu bi n.

T ng chú xong, ni m k phát nguy n, bái xá, tr v tr c Ph t, i chúng cùng tri n c , l ba l , x p ng a c l i, bái xá. Khánh ánh lên, d n i chúng ra kh i Ph t ng, n th t c a v Ch Th t S l t . Ch Th t S cùng i chúng n ch H Th t S và ch các v ch c s , i vòng quanh liêu t t xong, r i tr l i Ph t ng nhi u l . Đ y là xong m t k k t th t.

* **Phạt lệ** (quy nh x ph t)

Tr ph t có ba c p : B c th ng ph t ti n m t tr m ng, b c trung ph t n m m i ng, b c h ph t m i ng. Ch ng c n bi t là ti n m c r , c chuNn theo ây làm m c. Trong Ph t ng treo m t t m bi n, t m t b bút nghiên. Có k nào áng ph t, v Giám Tr c S s vi t lên t m bi n ó. Vi t xong c m a cho ng i ph m l i bi t. K t th t xong, k t toán ông kia bà n b ph t bao nhiêu ti n k ó mua h ng cúng Ph t ho c phóng sanh. N u ai không có ti n thì ph t trì chú Vãng Sanh, c m i bi n chú ng v i m t ng.

Trong các l c m, i u th nh t là ch ng c trò chuy n. Ch ng lu n là trong Ph t ng hay ngoài Ph t ng, tr c lúc b t u ni m Ph t hay ã ni m Ph t xong, ch c n ph m m t l n là ph t t i b c th ng, ph m ba l n ph i r i kh i n i k t th t. N u có vi c b t c đ ph i nói thì ng m th a v i H Th t S m t hai câu r i thôi. N u nói nhi u ho c nói l n ti ng c ng b ph t nh th .

N u c n b b t, m c thêm áo v.v... thì t r i ch , làm xong mau tr l i. N u m n chuy n bên ngoài l n ch n thì ph t t i b c h . N u t l n vào liêu xá ng i, hay n m ch c lát thì ph t m t t i b c th ng.

Có vi c mu n ra kh i Ph t ng thì ph i ng i này ra, ng i kia vào. N u ng i tr c ch a tr l i, ph i i m t chút. N u có vi c g p rút thì hai ng i cùng i ra c ng c. N u trong s b n ng i, hai ng i ã i ra mà ng i th ba c ng theo ra luôn thì ph t m t t i b c h . Ng i n sau ng i ghép vào các ban thì ch ng tính.

i nhi u ch a xong thì ch ng c v t ban ra ngoài. Ph i i n lúc ban mình tr v ch ng i yên n r i m i c rút lui. N u b ban i ra thì dù là T ng hay t c cùng b ph t m t t i b c trung.

Th ng ban nhi u Ph t g n xong, h ban ch ng c r i kh i v trí. N u ra kh i Ph t ng không úng lúc n n i ban mình n phiên ch ng vào thì ph t m t t i b c trung. T ng hay t c c ghép theo ban trong lúc i nhi u, n u ch ng ph i là ng i cao tu i có b nh ã bNm b ch [v i H Th t S] t tr c, c t ti n ng ng i thì ph t m t t i b c h .

Nh lúc an t a, n u do tánh không ng i yên c bèn nh p l n vào ban khác nhi u ni m thì ph t m t t i b c trung. Ra vào nhi u l n thì ph t m t t i b c h , tr ng i có b nh.

Lúc ra kh i ban, tr v ch ng i và lúc ra kh i Ph t ng, vào Ph t ng u ph i oai nghi, thông th tr tt , n u r o b c g p gáp thì ph t m tt i b c h . Trong Ph t ng i ng ng c chi u gây tr ng i cho i chúng thì ph t m tt i b c h .

Xông xáo v t ban ra vào thì ph t m tt i b c h .

Nh m lúc H ng ng S không có m t trong Ph t ng mà èn l n, h ng h t thì b n v ng i u hay cu i trong hai ban t h u ho c chúng ng i phía sau có th t m ng d y làm thay. Nh ng T ng hay T c ang i nhi u ch ng c c t b c èn, th p thêm h ng gây tr ng i cho ng i i phía sau. [N u ph m] ph t m tt i b c h .

T ng t c trong ba ban, n u có ai ch ng khéo ni m theo nh p mỗ thì lúc ban mình i nhi u hã y ni m th m ho c ni m nh ti ng. N u ni m l n ti ng lo n chúng thì ph m m tt i b c h . H Th t S nên d n ng i y ra ch khác ng m b o cho bi t.

êm xu ng, sau khi d t ti ng ni m Ph t, nên theo chúng ngh yên. N u còn l Ph t, trì t ng làm các công h nh khác thì ph t m tt i b c trung. H ng ng S nên khuyên ng i y thôi i. N u k y không nghe bèn báo v i Giám Tr c S ghi ph t.

n gi n i xu ng trai ng, n u hai ban i theo ban chính l n l n th t thì hai v tr ng ban m i ng i b ph t m tt i b c trung.

trai ng n xong n u ng d y tháo lui [không ch ai] thì ph t m tt i b c h .

nh gi ng sai l m n n i sau khi vào Ph t ng, ba ban ch a xoay phiên h t m t l t mà tr i ã sáng thì ph t H ng ng S m tt i b c h . V a vào Ph t ng, tr i ã sáng ngay, ph t m tt i b c th ng. N u ng mê nh gi h ng cháy sai, th c chúng quá s m n n i i chúng m t nh c thì ph t m tt i b c trung.

Giám Tr c S tùy th i, tùy ch siêng n ng giám sát, úng cách th c ghi chép t i. N u ai ph m t i nhi u l n mà ch ng bi t ho c tuy bi t v n ch ng ghi thì b ph t gi ng nh ng i ph m l i.

Các ng th t s , h th t s tr c khi kh i th t ph i thông thu c quy th c này. Ti p ó, em i u l ph tt i này sao ra, dán tr c nhà khách. Có k t ng, ng i t c nào n sau hã y b o h xem k i u c r i m i a vào Ph t ng. N u k nào ch ng hi u v n ngh a thì nên thu t tóm t t cho k y hi u. N u v i vàng a k y vào khi n k y m m h h li n ph m i u c thì H Th t S b ph t m tt i b c h .

Ba m c ph t này tính g p l i có hai m i ba i u, nay ghi rõ cách th c tr ng ph t nh sau:

Ph m t i c m nói: m tt i b c th ng.

Nói nhi u: m tt i b c th ng.

Nói l n ti ng: m tt i b c th ng.

T ti n b vào liêu xá n m, ng i: m tt i b c th ng.

nh gi ng sai l c: m tt i b c th ng.

Vết ban ra khỉ Phết ng: m t t i b c trung.

Ra khỉ Phết ng không úng th i: m t t i b c trung.

Lo n ban nhi u ni m: m t t i b c trung.

êm xu ng, th c hành công h nh khác: m t t i b c trung.

i theo ban không úng th t : m t t i b c trung.

M n c ra ngoài quá lâu: m t t i b c h .

N i gót nhau b ra khỉ Phết ng: m t t i b c h .

n phiên ban mình v n ng i hay ng yên: m t t i b c h .

Ra vào nhi u l n: m t t i b c h .

Hành ng g p rút: m t t i b c h .

Nhi u ng c chi u ngáng tr i chúng: m t t i b c h .

Xông qua các ban ra vào: m t t i b c h .

ng ch ng l i [trong khi nhi u ni m] gây tr ng i ng i phía sau: m t t i b c h .

Ni m l n ti ng lo n chúng: m t t i b c h .

n xong ng d y tr c: m t t i b c h .

V i vĩa a ng i vào Phết ng: m t t i b c h .

Nh ng i u l nh trên b t bu c ph i tuân hành là vì mu n ng n ng a phóng d t, giúp thành tr h nh, ch ch ng ph i vì a bày v r c r i. Hành gi nên ngh r ng: M t i sao nhãng, nay ch tinh t n trong b y ngày, ai n y ph i khNn thi t d c s c m nh m , ch ng ti c thân m ng, ch ng lu n i ng n m ng i, u ng n, tiêu ti u, m t câu h ng danh nh h i th ch ng o n, ch ng th ng ng d t phút ch c, xen t p trong ch c lát. ã mu n nh t tâm b t lo n thì th t ch ng ph i là t m th ng, ph i nên ni m Phết nh th , hãy suy ngh mà g ng lên.

* Sớ Văn

(trên bao s :

Ni m Phết Th t H i H ng Phát Nguy n S .

Th a Giáo Tu T nh Ch Th t Sa Môn... c giam.

(S phát nguy n h i h ng c a Ni m Phết th t.

Vâng theo giáo pháp tu hành t nh nghi p, sa môn ch th t tên là.... kính phong)

Nếp trông:

Nh t tâm viên t nh thì ng tr c ch ng lia quê nhà Thanh Thái, hoành siêu ba cõi.

D u lên chín phNm, há nào cách bi t a v t m th ng, dung h p tam mu i v ng thù
th ng n i bi n chân tánh.

Dùng mi ng chuy n Nh t Ngh a , ho ng o b i t i ng i, Ph t tùy c c m ng.

N c i Thanh (22), t nh..., huy n... chùa... b t-sô... ngày hôm nay t m g i, d c lòng
thành, d p u quy m ng Sa Bà Giáo Ch B

u tùy thu n, h t th y pháp môn th y u thông t, h t th y chúng sanh u c thoát, h t th y h nh nguy n th y c viên thành. H không dù t n, nguy n con vô cùng.

Ng ng nguy n Tam B o ch ng tri, khi n cho chúng con c mãn s nguy n, mãn B nguy n.

Phụ Lục:
Bài ký về kỳ niệm Phật bảy ngày ở viện Phổ Nhân

Kim Thiện soạn

Mùa Xuân n m inh T , nh m thánh n i S , t i thi n vi n Ph Nhân phía B c núi Ngu, ph ng theo l i d y trong kinh Di à, áp d ng quy cách m i m ni m Ph t th t, bèn nhóm t nh chúng, ch ng phân bi t là T ng hay T c.

Ch th t là Ph Nhân i s hi u Tri t L u o nhân. Ngo i h s là th y Thân Di p và th y C N p. Các v t ng h u ng h nh có các v Vi t H i, T i Nhân, Hu Nh , Tr m Nguy t, T Ho ng, H i M c, c Dung, Vi t Chi, Th ng Pháp, Tái ng, Kh Tôn... Nh ng v xa nghe m pháp h i v t sông tìm n Ngu S n có hai v T ng là Minh C c và nh Hu . Hàng c s có các v Uông L Tâm, Ông Ph ng Nhuy, C Công Th n, Kim Th y Nhu c, Tr n Thiên Kho nh, Tri u T n H , Ông T D , Ông Khang Thành, Tr m n Tiên, H T Di. Do ni m Ph t là ng t t vãng sanh, Quán Âm là o s Tây ph ng nên ch n l y ngày m i chín tháng Hai [m th t].

V pháp t c thì ch n l y m i hai v t ng chia làm ba ban, m i ban b n ng i. M i v u có nhi m v , ngoài m i hai ng i y, dù T ng hay t c nhi u ít c ng chia thành ba ban ghép theo sau. C m t ban nhi u ni m thì hai hai ban kia ng i yên. n gi n xu ng trai ng ng i theo th t ch ng dám l n l n. [i chúng] ng i yên r i, ti ng ni m Ph t t m ng ng, ti u sa-di ánh m c b n ni m Ph t ti p theo khi n cho m t câu h ng danh ch ng d t n i tâm và mi ng. Trong êm, chia gi t m ng , nghe ti ng chuông giống bèn cùng th c d y. Phàm nh ng ai i nhi u ng c chi u: ph t! V t v trí: ph t! Nói chuy n: ph t g p b i. Nghiêm nh quân l nh v y.

Ngày hôm y m y ng i nh các v Uông L Tam v.v... i tr c, tôi theo sau, nghe trong Ph t ng ti ng ni m Ph t sang s ng. H Th t S d n tôi vào, ch cho phép l Ph t, ch ng c chào h i i chúng, s li n ghép tôi vào ban, i kinh hành xong li n lui ra ng i m t phía, ho c ni m Ph t hi u nh ng ch kh ng môi r ng, ho c nh m m t t nh l l ng nghe, tâm duyên theo Ph t hi u. Nh ng ng i khác n sau c ng theo l y.

Có lúc, ti ng ni m Ph t hòa hoãn du d ng nh m th i th ra vào li n l c ch ng o n. Có lúc ti ng ni m Ph t r n ràng, l i có lúc nh mãnh t ng truy b c ch quân, ch a t n di t bèn ch ng ng ng khi n cho t p v ng không cách nào xen vào, l ma không n o chen chân. Ngay c lúc gió m a mù m t, các ti ng vang r n, ch ng bi t n u non s ng ph , i n v mây trùm; hay lúc tr i quang, khí r ng, gió lùa thông reo xào x c, n c khe tuôn róc rách, không ti ng nào ch ng t ng ng ti ng ni m Ph t, khác nào ti ng su i x ng ni m trong veo.

L a èn còn sáng, tia bình minh v a l d ng, khối h ng v n quanh ni m Ph t bu i mai. Bóng núi v a th m, r ng khe v a s p t i, ti ng trùng im v ng, ph m âm riêng tr i ni m Ph t chi u hôm. Có k tâm tình vui s ng, ch ng nhi m m y tr n, ch còn b n ch , th t s t

nh tâm b t lo n. Có k qu c th c, ph n phát tinh th n, tâm rong ru i h u nh mu n b t. K k t th t này d u ch a th nh t tâm b t lo n, nh ng tín nguy n ã v ng vàng.

M ng g p duyên thù th ng, [ng âu] vi c tr n b c bách, ma ch ng a oan, v a m i nh p ban ã ph i r i ch . Th than h i h n, ch ng th d tr n b y ngày ni m Ph t. Th y tôi ph ng ti n sanh, t bi r n d y chân thành thi t tha, ai n y tin Tây ph ng n c, có ngày t c theo v . Bi t h ng hi u (24) khó th ngh bàn, vì x ng d ng c m ng l a.

Than ôi! L a á, sáng ch p (25), ng i s ng tr m n m khác nào b y b a! em b y b a dâng cho tr n l y, bao gi tr n l y m i xong? em b y hôm mong c u T nh , th n T nh có ngày. Hu ng h tr m n m so v i b y b a t nhi u h n l m, nh ng trong sát-na sanh sang i khác l i nhi u h n n a! Không hi m ng i bi t tr m n m khó c u, nh ng ch ng ai bi t b y ngày này khó phen g p g ! L i ch bi t lu ng u ng tr m n m, nào có bi t b y ngày b phí. Bu n thay!

Phụ Ký:

Sau khi Tri t L u i s chùa Ph Nhân Th ng Th c quy Tây, có ng i con tr ng c a Tôn Tr ng Nguyên Phù Tang tiên sinh là Hàn Th n b âm ph b t i. Ông ta ch t i m t ngày m t êm bên s ng l i b o: “Tôi b trời d t n d i i n vua Diêm La. Trong lúc t i en ch t th y sáng lò. Hoa tr i, h ng tr i ph kín h không, Diêm quân ph c xu ng t ón Tây Quy i s . Tôi nh n ra ngài là i s Tri t L u. Tôi nh quang minh c a Ngài chi u n bên c th v ”. Cùng ngày y có ng i h Ngô Nam Quan b b nh ch t, qua êm s ng l i, thu t l i s vi c gi ng nh h Tôn.

Thường Thục Thúc Nguyên Bảo Lâm Thị ghi vào ngày Rằm tháng Giêng năm Khang Hy thứ ba mươi sáu (1697).

Tịnh Độ Cảnh Ngữ hết

(d ch xong ngày 21 tháng 04 n m 2004)

- (1) Lý tánh t c Ph t: là m t khái ni m trong giáo ngh a “L c t c Ph t” c a tông Thiên Thai. Lý tánh t c Ph t ngh a là ai c ng có kh n ng thành Ph t, t c là Nh Lai T ng Tánh ai c ng có c .
- (2) Tông t ng: các v i s có kh n ng giáo hóa r ng l n trong các tông, ào t o c các tài gi i nên c ví nh th khéo (t ng) có kh n ng ch ra nh ng v t d ng tinh x o.
- (3) ng h sen (liên l u): x a dùng bình ng, trên thân bình có kh c v ch nh gi và áy khoan l , n c t t r ra, m c n c ngang n v ch nào thì bi t là gi y. Vì th , g i là “l u” (r ch y), ho c “ ng h ”. Liên l u là m t lo i ng h do liên xã Lô S n ch ra, có hình hoa sen th trên m t n c. Nhìn n c ng p n âu s bi t gi mà t ng ni m.
- (4) Ng ý: m t tr i, m t tr ng, núi sông x a nay v n gi ng nhau, ta thua kém gì ng i x a!
- (5) Sát ch ng: t c là th gi i ch ng. Xin xem ch ng VII, ti t II - “Các th gi i” sách Ph t H c Tinh Y u cu n II c a Hòa Th ng Thích Thi n Tâm.
- (6) L c-xoa (laksa): 100 ngàn.

(7) Khuê bích: còn gọi là ngọc khuê. Khuê là một dạng ngọc dùng để làm đồ trang sức, trên nền đá quý. Về sau, các thứ ngọc quý dùng trong đồ trang sức hay trang sức gọi là “khuê” ngọc. Vì thế, sau này người quý báu, phẩm hạnh tốt đẹp ví von như ngọc khuê bích.

(8) Trầm hương: ngọc Trung Hoa thứ ba tin có một loài chim rùa tên là Trầm hương (còn gọi là Chấn hương), lông nó rụng xuống thành các hạt nhỏ.

(9) Ngọc ngạt ngọc (ngọc ngọc quý): “Truy” là màu sắc, màu đen, cho ngọc sẫm (vì ngọc sẫm màu nâu, màu đen), “bích” cho ngọc quý giá. “Ngọc ngọc quý” là ngọc quý nhất cùng tham dự trong Kinh Phật.

(10) Cửu Thiên (navànupùrva samàpattayah): gọi là Cửu Thiên nhất là chín pháp thiên như tu hành theo đạo không giáo, gồm: Sơ Thiên, Nhị Thiên, Tam Thiên, Tứ Thiên, Không X, Thập X, Vô Hư X, Phi Thiên Phi Thiên và Diệt Thiên.

(11) Nguyên ngọc là “thảo cô trúc bút”. Cô là một dạng ngọc làm như ngọc quý giá cho ngay hàng. Vì thế, sau này mỗi khi soạn giấy bút làm văn thơ gọi là “thảo cô”. “Trúc bút” là ngọc quý giá viết sách, sáng tác.

(12) Thanh Thái: tên khác của ngọc Cửu Thiên (theo kinh Cửu Âm Thanh Văn gọi là Ra Ni). “Thảo ngọc” là ngọc quý, cao quý.

(13) Thiên lân thiên ngọc: lân và ngọc là hai con vật quý trọng cho phẩm hạnh quý (thiên ngọc) nên người nhân vật cách cao quý, phẩm hạnh tốt đẹp gọi là “thiên lân thiên ngọc”.

(14) Thiên cú, bách phi: “Thiên cú” là có, không, và có và không, cho ngọc quý giá cho ngọc quý không. “Bách phi” là ngọc quý nhất. Nói “thiên cú bách phi” như ngọc quý nhất ngọc quý nhất trong lý luận nguyên.

(15) Trong kinh Lăng Nghiêm, Phật dạy cõi này như nước lạnh lạnh, nên giáo pháp này phải âm thanh làm chính; đó pháp “phân quán tánh” của ngài Văn Thù Sư Lợi làm pháp viên thông bậc nhất.

(16) Áo: màu trắng quý trọng cho sắc cao sang, nên các quan chức gọi là “áo”.

(17) Trầm hương: Sương như cát bụi.

(18) Âm thanh Sa Bà. Kinh Pháp Hoa ví cõi Sa Bà như nhà nát thuở trước làm ch.

(19) Tam thiên viên dung: như tam quán (một phép quán có ý nghĩa ba phép quán: Không, Trung) và như tâm tam (một tâm quán niệm gồm ba: Chân, Tâm và Như Ý)

(20) Bang: một loài cây dài, thân cây thành hình con cá lớn, treo trên cao làm hình ảnh trong trái tim người báo giá trị. Đôi khi thay bằng một loài cây khác, thân cây hình mây gọi là “vân vân”.

(21) Trí tuệ: Trí tuệ là một nguyên nhân, xuất phát, quật lên nó. Nguyên nhân (còn gọi theo âm phạn là Ni-s - àn) là một tập hợp những hình thức những may mắn hai lớp, kích thích đúng theo quy định trong Luật Nghiệp; xa dùn cho các du hành hành các trình độ. Lối sống, sự xấp xỉ lối sống lên cánh tay trái. Hiện tại, trong các Ni m Ph t Th t, người trình bày về H Th t c ng là Trí tuệ thì mới áp dụng cách trí tuệ này; kể đó, vì c tuyên s th ng do m t v Trí tuệ ho c c s làm Duy Na m nh m nh ng không trí tuệ, vì chúng c ng không trí tuệ.

(22) Vì Trí tuệ sống đời tri u Thanh, nên vì thế th .

(23) Tu Ma: trí tuệ là Tu Ma (sumaddhi) chánh nh.

(24) Hạnh hi u: trí tuệ hạnh danh c a Ph t

A Di à. Hạnh hi u Ph t có vô lượng công đức, ý nghĩa rộng lớn nên gọi là “hạnh danh” hay “hạnh hi u” (hạnh là to lớn rộng rãi).

(25) L a á, sáng chói: Tia l a x t ra do dùng dao chém vào á, ánh sáng tỏa ra tia chói. Hai hình ảnh này thế ng c dùng ví nh ng s v t ch x y ra trong kho nh kh c, quá ng n ng i.